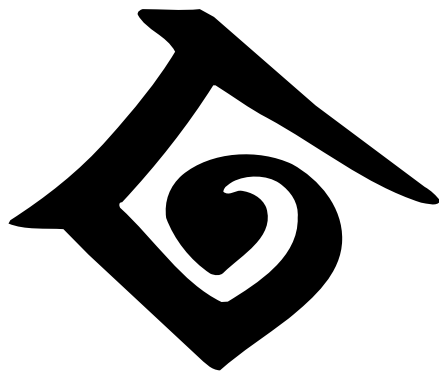

**CELOSVĚTOVÝ
MODLITEBNÍ TÝDEN
KŘESŤANSKÉHO DOMOVA**

14.–21. 2. 2004

„ŽIVOT JE ČEKÁNÍ, ABYCHOM SPĚCHALI, A SPĚCHÁNÍ, ABYCHOM ČEKALI.“

To ale není překvapující, že se klid střídá s pohybem. Závažnější je skutečnost, že v čekání můžeme trpět výčitkami, jak bychom měli spěchat, a ve spěchu života výčitkami, že bychom zase měli zastavit.

Jak aktuální jsou i pro současného člověka slova Hospodinova ke Kainovi: „...tulákem a běhounem budeš na zemi“. Vždyť i dnes je umění hledat Boha a přitom utíkat před jeho požadavky. Běžet před hříchem a přitom hřích vyhledávat...! Roztěkanost, rozdvojenost, nervozita a nepokoj se staly součástí dnešního života.

Jak je možné ztratit před sebou milosrdného Pastýře a za zády cítit pouze bič náhončího?

To je ten starý lhář, který tvrdí, že den je kratší než 24 hodin. To on nás naučil říkat: „Nemám čas.“ On přesvědčuje o výhodnosti okamžitého zisku. Na úkor čeho...?

Na úkor mé víry v Pastýře, kterého sice nepopírám, ale před sebou jít ho už nevidím. Na úkor mého partnera, vlastních dětí a mých nejbližších, které mám od něho darem. Jak často se to opakuje. Bohu i našim nejbližším dáváme spíše věci než sama sebe. Psáno je: „Nic jsme ale zajisté na tento svět nepřinesli a bezpochyby také nic odnést nemůžeme.“ (1 Tm 6,7)

K takovému zjištění ale není třeba přicházet až ve stáří – po ohlédnutí zpátky, kdy trpce konstatujeme: „dnes bych to už dělal jinak“. Záleží pouze na nás, jestli se s modlitbou nad Božím Slovem necháme vést na pastviny, které určuje On. Někdo toho už ani není schopen, protože každé předsevzetí zpočátku roku a znovu podaná ruka, třeba právě v tradičním týdnu KD, může znamenat opětné zklamání – když se nic nemění? Pak už zbývá pouze říci druhým: „Modlete se za mne a volejte k Bohu za mou rodinu.“

Pokud pýcha nedovolí přiznat, že i já mám za pečlivě vybudovanou fasádou problémy, zůstává stále v mé osamocenosti Všemohoucí Bůh, který jednu věc nemůže: „Jsme-li nevěrní, on zůstává věrný, neboť nemůže zapřít sám sebe.“ (2 Tm 2,13)

Když náš drahý Spasitel Ježíš Kristus zkouší všechny možnosti, aby nás oslovil, a pouze člověk rozhoduje o svém zavržení a vyloučení z nebeské rodiny – nemůže být právě celosvětový týden KD takovou novou příležitostí k zastavení, abychom mohli znovu směle vykročit k cíli ruku v ruce se svým Pastýřem?

Ať Vám Bůh žehná a vede vaše kroky.

Aleš Zástěra
vedoucí odd. KD ČS UNIE

PŘÍKLADNÉ MANŽELSTVÍ

Téma

Vztah mezi rodiči významně ovlivňuje víru dětí i jejich postoje k manželství, stejně jako jejich nynější i budoucí štěstí.

Základní text

Dt 6,6

Poznámky

Níže uvedený text není hotovým kázáním. Následující myšlenky mají sloužit jen jako osnova a podpůrný zdroj informací a ilustrací pro přípravu kázání na uvedené téma. Můžete je zpracovat podle svých představ, na základě samostatného studia a zkušeností, tak aby postihly problematiku vašeho sboru či studijní skupiny. Číslované odkazy v textu se týkají informací, citátů a dalšího materiálu, který je uveden v části nazvané Ilustrace ke kázání. Tím vším můžete podpořit a obohatit hlavní myšlenky svého kázání.

Úvod

„A tato slova, která ti dnes přikazují, budeš mít v srdci.“ (Dt 6,6)

Předtím, než Mojžíš jménem Boha pronesl tato slova, připomněl izraelitům Desatero (Dt 5,7-21) Zde i v jiných oddílech Písma nacházíme řadu příkazů týkajících se manželství. Jde totiž o důležitou součást Božího plánu pro jeho lid. „Manželství ať mají všichni v úctě.“ (Žd 13,4) Ježíš znovu potvrzuje plán, který má Bůh Stvořitel s manželstvím a představuje tento vztah jako symbol vztahu mezi Bohem a církví (Mt 19,4-6; Mk 2,19,20; 2 K 11,3; Zj 21,2). Dnešní rodiče, stejně jako tomu bylo v době vzniku knihy Deuteronomium, mají své děti vést k poznání Boží vůle a seznamovat je s tím, jaká je Boží vůle pro život v manželství. Manželství rodičů má významný vliv na děti; je to jeden z nejdůležitějších

způsobů, jak děti mohou poznat Boží vůli týkající se manželství.

„Slova, která ti dnes přikazují“ a manželství

Kdybychom se chtěli hlouběji zabývat Desaterem, v každém přikázání bychom našli pravdu, kterou je možné vztáhnout na manželství. První přikázání „Nebudeš mít jiného boha mimo mne“ (Ex 20,3; Dt 5,7) nás například učí tomu, že by se Bůh měl stát středem našeho života. Bezpečí a jistota manželství spočívá v tom, že je Bůh pro partnery středem jejich zájmu a úcty. Pokud Bůh zaujímá v srdcích manželů hlavní místo, je i jejich život uspořádán podle jeho vůle. Manželství má pro ně nesmírnou hodnotu, protože jeho tvůrcem je Bůh. Partneri hledali jeho vedení a rady už při volbě životního protějšku a dovolí mu, aby s jeho pomocí manželství prospívalo. Jejich pohled je zaměřen na Ježíšův kříž, který nese tajemství jejich jednoty. Vždyť pouze když jsme jedno s Bohem skrze Ježíše Krista, můžeme být jedno i se svým partnerem. Ježíš Kristus nás spojil s Bohem a skrze jeho ukřižované tělo se spojilo i lidstvo (Ef 2,14,16).

Podívejme se nyní na 6. přikázání. To může sloužit jako druhý příklad. Hloubku jeho podstaty odhalil Ježíš, když řekl: „Slyšeli jste, že bylo řečeno otcům: Nezbabiješ! ... Já však vám pravím, že již ten, kdo se hněvá na svého bratra, bude vydán soudu; kdo snižuje svého bratra, bude vydán radě; kdo svého bratra zatracuje, propadne ohnivému pecku.“ (Mt 5,21,22) Manželé, kteří se mají rádi, kteří milují Boha a poslouchají ho, si nebudou navzájem ubližovat, nebudou jeden druhého týrat, ani tělesně, ani psychicky, ani duchovně. Namísto toho si budou navzájem pomáhat, aby mohli žít plně a radostně. Svými myšlenkami, slovy či jednáním nebudou svému partnerovi škodit ani mu působit násilí. Budou „se zdokonalovat, aby rozhojnili štěstí toho druhého“ (AH 106). Naučí se konstruktivně zvládat svůj hněv, tak aby

zamezili jeho destruktivním účinkům — ničení a oslabení vzájemného vztahu.

Příkázání týkající se cizoložství a žádostivosti.

Každé příkázání může na manželství vrhnout část světla. Podívejme se nicméně na příkázání týkající se cizoložství a žádostivosti, která se projevuje touhou po jiném manželském partnerovi. Právě tato dvě příkázání jsou zaměřena na manželství; vymezují povinnost respektovat a ctít svazek, na kterém stojí rodina jako společenská jednotka — tedy svazek manželství. „Být nevěrný v tomto posvátném svazku nebo svádět druhé k takovému jednání, to je projev pohrdání tím, co je svaté; je to zločin... Příkázání se stejnou měrou vztahuje na manžela i na manželku (Žd 13,4; Zj 21,8).“ (SDA Bible Commentary, 1, 1953, str. 606)

Tato dvě příkázání ukazují, že sexuální touha je součástí zkušenosti dospělého člověka. Kromě toho naznačují, že lidské přirozenosti není vlastní zachovat věrnost sexuálnímu partnerovi. Jak říká Donald Ray, jsme „nepříliš stálý druh“¹. Z těchto příkázání je nicméně zřejmé, že nejsme povoláni k tomu, abychom fungovali pouze na úrovni instinktů. Jsme svobodné bytosti, obdařené mravními schopnostmi. Bůh nám dává sílu, abychom se mohli rozhodnout. Jeho záměrem bylo, aby manželství zrcadlilo jeho svazek s Božím lidem — svazek založený na uvědoměném výběru, na uváženém rozhodnutí, kdy si zvolíme životního partnera, kterému pak zůstaneme věrni. Obrat „žena tvého mládí“, použitý na více místech v Bibli (Př 5,18; Iz 54,6; Mal 2,14), chce naznačit, že závazek manželů, kteří společně spějí ke stáří, stále trvá. I přes ubíhající léta se manžel může stále kochat v náručí své ženy (Př 5,19).

Ježíš nám pomáhá pochopit také plný význam sedmého příkázání: „Slyšeli jste, že bylo řečeno: ‚Nezcizoložíš.‘ Já však vám pravím, že každý, kdo hledí na ženu chtivě, již s ní zcizoložil ve svém srdci.“ (Mt 5,28.29) Žádostivost si libuje ve zlu, pěstuje zlo, na-

chází potěšení v nečistých věcech (Myšlenky z hory blahoslavenství, str. 49). Tento dodatečný Ježíšův pohled na cizoložství spolu s desátým příkázáním, které hovoří o žádostivosti, přispívá k tomu, že můžeme lépe rozumět našemu skutečnému stavu.

Desáté příkázání „proniká ke kořenům zbývajících devíti příkázání... Tento příkaz je základem lidské zkušenosti; proniká k motivům, které se skrývají za lidským jednáním. Učí nás, že Bůh vidí do srdce... a spíše než vnějších projevů si všímá myšlenek, které toto jednání vyvolaly.“ (SDA Bible Commentary, 1, 1953, str. 607). Naše schopnost rozvíjet důvěru a budovat trvalý svazek je oslabena hříchem. Máme přirozený sklon k žádostivosti, k tomu, abychom dostáli svým slibům, které jsme dali jeden druhému, potřebujeme, aby v nás Bůh působil skrze Ducha svatého.

Dobrá zpráva pro nás a naše děti.

Apoštol Pavel říká, že svůj skutečný stav pochopil teprve tehdy, když rozjímal o desátém příkázání — „Nebudeš dychtit“. Byl mrtev v hříchu, a teprve když poznal evangelium, prožil duchovní vzkříšení k novému životu v Kristu (Ř 7,7-11.24.25; 8,1.2). Vírou přijal Krista jako svého Spasitele a považoval se za toho, kdo zemřel hříchu a žije v Bohu skrze Ježíše Krista (Ř 5,6-10; 6,11). Kristův dokonalý život zajistil tu skutečnost, že spravedlnost požadovaná zákonem bude „naplněna v nás, kteří se neřídíme svou vůlí, nýbrž vůlí Ducha“ (Ř 8,4). To je dobrá zpráva pro nás i pro naše děti, a nejen pro život v manželství, ale pro křesťanský život vůbec.

„Nedělej to, co dělám já, ale dělej, co ti říkám!“ Ale je to účinné?

Jak můžeme předat tyto pravdy našim dětem? Děti si dobře všímají lidí ve svém okolí. To je základní způsob, jímž se učí, jak by měly jednat a jak se v podstatných věcech

mají rozhodovat. Všimají si jednání dospělých, slyší, co říkají atd. Tím, že sledují, jak spolu jednají otec s matkou, se učí rozumět, co to znamená žít v manželství.² Do jejich duše se vepisuje citová atmosféra domova. Postupem času se rozhodnou, koho milovat budou a koho nikoli, a kdo bude jejich životní vzor. Děti se zkrátka s dospělými snadno identifikují a napodobují je. Postupně přijímají jejich víru a životní hodnoty.

Mnozí rodiče své děti nabádají: „Ne, takhle ne; udělej to tak, jak ti radím.“ Jenomže děti si všimají, co dělají jejich rodiče, a podle toho pak jednají. A čím častěji vidí, že děláte to, co děláte, tím silněji se to obtiskne v jejich mysli. „Budeš je vštěpovat svým synům a budeš o nich rozmlouvat, když budeš sedět doma nebo půjdeš cestou, když budeš uléhat nebo vstávat.“ (Dt 6,7) Slova „budeš sedět doma nebo půjdeš cestou“ a „budeš uléhat nebo vstávat“ vyjadřují myšlenku, že utváření křesťanských hodnot probíhá neustále, a dokud budeme pod drobnohledem vlastních dětí, z této „povinnosti“ se nevyvážeme.

Děti přijímají váš postoj k Bohu.

„Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou. A tato slova, která ti dnes prikazuji, budeš mít v srdci.“ (Dt 6,5,6) „Tato má slova si vložte do srdce a do své duše.“ (Dt 11,18) V těchto textech se objevuje důležité slovo — srdce. A text „tato slova ... budeš mít v srdci“ klade důraz na osobní duchovní zkušenost rodičů. „Srdce“ v hebrejské Bibli znamená myšlení, emoce a vůbec centrum lidské bytosti. Hospodinovo náboženství ovlivňuje lidské jednání, přičemž se soustředí především na stav srdce, na nitro věřícího. Nový zákon zaznamenává tutéž myšlenku: „A nepřizpůsobujte se tomuto věku, nýbrž proměňte se obnovou své mysli.“ (Ř 12,2)

Srdce rodičů by měla „být rozehřáta Kristovou láskou“, když se snaží sdílet se svými dětmi duchovní věci (Kristova podobenství, str. 112). Jejich láska k Bohu vychází ze vzpomínek na lásku, kterou jim prokázal v minu-

losti (srov. Dt 4,37; 7,8; 10,15); dosvědčuje to jejich nynější zkušenost s jeho láskou (srov. Dt 23,5) i jejich víru v zaslíbení jeho lásky v budoucnosti (srov. Dt 7,13). Láska k Bohu je předpokladem k tomu, aby rodiče mohli účinně předávat hodnoty křesťanského manželství dětem.

Co dělat v případě, když náš vzor není dokonalý?

Možná je to děsivé, když si uvědomíme, do jaké míry naše děti napodobují naše jednání. Někdy bychom si spíš přáli, aby od nás nic nepřejali. Víme o sobě, že máme k dokonalosti daleko. Pavel píše: „Prosím vás: Jednejte podle mého příkladu!“ (1 K 4,16; 11,1; Fp 3,17) To není projev domyšlivosti, povýšenectví nebo přehnané sebedůvěry. Pavel jedná jako skutečný duchovní rádce, učitel, rodič (srov. 1 K 4,15 — zde přirovnává sám sebe k otci). Pavel věděl o svých slabostech a dovedl se k nim přiznat. Svému následovníku Timoteovi, o kterém hovoří jako o „vlastním synu ve víře“ (1 Tm 1,2), například píše:

„Věrohodné je to slovo a zaslouží si plného souhlasu: Kristus Ježíš přišel na svět, aby zachránil hříšníky. Já k nim patřím na prvním místě, avšak došel jsem slitování, aby Ježíš Kristus právě na mně ukázal všechnu svou shovívavost jako příklad pro ty, kteří v něho uvěří a tak dosáhnou věčného života.“ (1 Tm 1,15,16)

Je zde naděje pro nás jako rodiče. Naším úkolem ve skutečnosti není být pro děti vzorem dokonalosti. Křesťanský manželský pár se bezpochyby dopustí řady chyb a selhání, jestliže se však tyto rodiče snaží vést své děti k jedinému dokonalému Spasiteli, přijde čas, kdy zjistí, že mladí lidé Krista znají a důvěřují mu.

Co to znamená být vzorem křesťanského jednání.

❖ Jde o úsilí jít v Kristových šlépějích, v síle Ducha svatého. Je jisté, že se dopustíme

chyb, a pak bychom se měli přiznat ke svému selhání a říci „Jednal jsem špatně“, „Udělal jsem chybu“. Měli bychom přijmout odpovědnost za své omyly a selhání, a přijmout důsledky, které to nevyhnutelně přináší.

- ❖ Znamená to ukázat našim mladým lidem, jak křesťané řeší konflikty a neshody. Znamená to, že se snažíme pochopit příčinu vzájemného rozladění, že si věci navzájem vyjasníme, tak aby vztah mohl růst a byli jsme jeden druhému blíže. Znamená to, že se snažíme spíš obnovit náš vztah, místo abychom chtěli tomu druhému něco oplatit. Znamená to usilovat o odpuštění, umět říct: „Promiň mi to“, „Omlouvám se ti“, „Odpusť mi, prosím“; jde o to, aby stále zůstávala otevřená možnost nového začátku.
- ❖ Být vzorem křesťanského jednání znamená ukázat, jak křesťanský pár zvládá svá selhání; jde o to ukázat, že součástí života je i překonávání překážek a zápas s pochybnostmi a že Bůh skrze své slovo přináší pokoj, útěchu, obnovuje sebedůvěru. Být vzorem konečně znamená, že nic nepředstíráme, že dovolíme svým dětem, aby viděly Boha, který v našem životě působí a že nás — narušené bytosti — přetváří v ty, kdo budou jednou žít v jeho království.

Dojem, který přetrvá

Kdosi řekl, že to nejdůležitější, co otec může udělat pro své děti, je milovat jejich matku. Jay Kesler (1998) popisuje svoji zkušenost:

„Když jsme s Janie — jako novopečení manželé — dojedli své první společné jídlo, vstal jsem od stolu, přistoupil jsem ke své ženě, poděkoval jí za jídlo a řekl jsem jí, že ji mám rád. A v tu chvíli mi svitlo. Vždyť můj otec vlastně přesně tohle dělal po každém jídle. Otec nemusel říct ani slovo, a přesto mě naučil, jakým způsobem by měl muž jednat se svou ženou.“

Když jsem byl malý, často jsem byl svědkem toho, jak si rodiče projevují své city.

Každý takový okamžik ve mně vyvolával pocity bezpečí. Ovšem teprve když jsem se oženil, jsem si uvědomil, jak hluboko je to ve mně uchováno. Je báječné, když máme v rodině takovou tradici (str. 3).“

Kesler zformuloval hlavní rodičovskou zásadu těmito slovy: „Miluj svého partnera víc než své děti.“ „Pevný vztah mezi manželi je základním kamenem, na kterém dospívající budují své pojetí lásky, věrnosti, víry, autority, sebedůvěry, sebejistoty a své pojetí životních hodnot, které nelze vyjádřit pouhými slovy. Právě toto představuje pro teenagery začátek zdravého emocionálního rozvoje.“ (str. 6, 7)

V rozvrácené rodině.

Důležitost vztahu rodičů dokazují studie, které sledovaly mladé lidi a již dospělé děti, jejichž rodiče se rozešli. Judith Wallerstein (1989, 2000) se velmi obšírně zabývala studiem situace dětí z rozvrácených rodin. Již roku 1971 začala sledovat situaci několik konkrétních osob — hovořila s nimi nejprve jako s malými dětmi, a následně pak po určitých intervalech až do chvíle, kdy dospěly. Její výzkum ukazuje, jak zásadní důležitost má vztah rodičů pro jejich potomky. V díle *The Unexpected Legacy of Divorce* (2000) (Neočekávané dědictví rozvodů) píše:

„Hlavním poznatkem, který jsem si z výzkumu odnesla, je, že děti se identifikují nejen se svou matkou či otcem jako individualitami, ale také se vztahem, který je mezi nimi. Tento vztah je pro ně vzorem, který si odnášejí do dospělosti, z něho vycházejí, když si utvářejí obraz své budoucí rodiny. Absence kvalitního obrazu má negativní vliv na jejich hledání lásky, intimity, manželského závazku. Přílišná úzkostlivost je pak vede k tomu, že ve vztahu dělají nesprávná rozhodnutí; když vzniknou problémy, jednají ukvapeně. Může je to vést i k tomu, že se začnou vyhýbat vztahům vůbec.“

Jedním z účastníků dlouhodobé studie je Tanya. Když s desetiletou Tanyou Judith Wallerstein hovořila, projevila tato dívka

neobvyklé přání — vidět záznam, který o ní a o její rodině dr. Wallerstein pořídila.

Wallerstein (1989) píše: „Když jsme spolu hovořily, bylo stále jasnější, že v určitém smyslu touží po tom, slyšet něco pozitivního o vztahu svých rodičů. Zvláště se ptala: „Měli se vůbec rádi? Obejmuli se a usmířili se poté, co se pohádali?“ Zdá se, že je pro ni nesmírně důležité uchovat si co nejhezčí vzpomínky na manželství rodičů. Pokud by nějakým způsobem byla připravena o hezké vzpomínky na to, jak se rodiče mají rádi, výrazně by jí to ubralo na schopnosti věřit vůbec v to, že je možné prožít s nějakým mužem vztah lásky. Zdá se, že děti z rozvedených manželství mají potřebu vědět, že se jejich rodiče měli rádi. Je to důležité pro jejich sebepotvrzení a sebepřijetí.“⁴ (str. 164)

Závěr

Každý z nás pohlíží na tyto věci svými vlastníma očima. Někteří z nás jsou rozvedeni a mají děti z rozvedeného manželství. To, o čem zde píšeme může být pro ně přítěží, vždyť už tak nesou těžké břímě. Boží milost nám může být pomocí. Není vůbec snadné rozhodnout se pro rozvod. Bezpochyby jsi v této těžké situaci udělal to nejlepší, co jsi udělat mohl. Začínáme lépe rozumět, jaký dopad to bude na děti mít a tím více jim můžeme být oporou. Vzhledem k negativním aspektům našeho bývalého manželství může být pro nás coby rozvedené obtížné s nimi mluvit o tomto manželství. Pro jejich dobro se ale snažme vyprávět jim především o pozitivních věcech, jež nám tento vztah přinesl. To může otevřít nové perspektivy ve vzájemné komunikaci a zlepšit vzájemné vztahy.

Je možné že ti, kdo prožívají v manželství těžkosti, mohou uvažovat o rozvodu. Výzkumy nám ale ukazují, že to, co rodičům připadá jako nejlepší, nemusí být nejlepší pro děti. Rozvod pro ně není jen přechodná událost. Tím spíše bychom měli zvažovat svá rozhodnutí, která v nich mohou zanechat trvalou stopu. Manželství může někdy

dospět do stavu, kdy vztah již není možné obnovit, někdy to může být dokonce naprosto neuvážené. Přesto se dnes nabízí řada možností, jak řešit problémy v partnerských vztazích a jak manželům pomoci, aby se jejich vztah mohl prohloubit. Naše snaha věnovat pozornost potřebám našich dětí může být zároveň i příležitostí k tomu, aby se posílil vztah mezi manželi.

Je třeba, aby se ti, kdo žijí ve zdravém manželství a jejichž vztah se neustále rozvíjí, stali zdrojem inspirace a povzbuzení pro druhé. Dejme pohostinnost svých domovů k dispozici, zajímejme se více o dospívající a s Pavlovou odvahou, jež je plná milosti, vybidněme druhé, aby nás následovali tak, jako my následujeme Krista. Ukažme svým dětem i všem ostatním, že Ježíš je v našich srdcích. Důvěřujme Duchu svatému, že nám pomůže udělat správné rozhodnutí.

Ilustrace ke kázání

1. Ti, kdo studovali vzorce chování teplokrevných živočichů žijících v párech, uváděli mimo jiné, že některé druhy jsou natolik monogamní, že pokud jeden z páru zahyne, pozůstalý jedinec už nikdy v jiném páru žít nebude a raději volí život o samotě. K těmto druhům žijícím v úzkém svazku, patří mimo jiné orel zlatý, kosman, hrdlička, kojot či vlk. Ale biologové a antropologové se shodují v tom, že my lidé jsme sice také monogamní, nicméně jako druh jsme nepřilíš stálí. To znamená, že je nám blízká idea výjimečného celoživotního pouta, ale jsme zranitelní v tom, že se snadno necháme svést okolím a jinými lidmi. (Joy, 1985, str. 150)
2. Jistý mladý muž si v dětství všiml, jak rodiče řešili vzájemné konflikty. Kdykoli došlo k neshodě, rodiče odešli do ložnice a zavřeli za sebou dveře. Když se pak z ložnice vrátili, zdálo se, že je konflikt zažehnán. Když se pak tento mladý muž sám oženil, nadešla chvíle, kdy se s manželkou poprvé

pohádali. Aniž by věděl, co bude následovat, požádal ženu, aby s ním šla do ložnice. Pak zavřel dveře. Teprve v té chvíli si ale uvědomil, že nemá ani nejmenší tušení, co by měl dělat dál! Nikdy mu nikdo neprozradil, co se u nich doma za zavřenými dveřmi dělo.

3. Když Allen a Mark přišli jednoho dne domů ze školy, to první, s čím se mamince svěřili, byla zpráva o tom, že matka jednoho jejich spolužáka opustila den předtím svoji rodinu. Zanechala po sobě jenom rukou napsaný vzkaz, že se stěhuje do vzdáleného města a už nikdy se nevrátí. Otec toho spolužáka se snažil své děti utěšit, ale srdceryvný příběh této domněle pevné křesťanské rodiny se rychle roznesl po celé škole. Stejně jako ostatní kamarádi ze školy, také Allen a Mark z toho byli velmi smutní, zmatení a cítili úzkost. Mezi jejich rodiči to taky občas zajiskřilo. Když rodiče pochopili, jakou Allen a Mark prožívají úzkost, uvědomili si, že by měli svých dětem dát novou jistotu, a proto na ten večer naplánovali zvláštní rodinnou bohoslužbu. Vytáhli své svatební fotografie a ukázali je chlapcům. Přešli jim záznam svatebního obřadu. Potom jeden druhému zopakovali svůj svatební slib. Znovu tím „na celý život“ upevnili svoji manželskou smlouvu. Chlapci vše sledovali s široce otevřenými očima. Potom šli spát, a přestože byli smutní z toho, co se přihodilo jejich kamarádovi, opustila je alespoň úzkost z toho, že by také oni jednoho dne mohli přijít domů ze školy a čekat by je podobný vzkaz.

Odkazy

Joy, D. (1985). Bonding: Relationships in the image of God. Waco, TX: Word Books.

Kesler, J. (1998). Emotionally healthy teenagers. Nashville, TN: Word Publishing.

Nicho, F. D. (Ed.) (1953). The Seventh-day Adventist Bible Commentary, vol. 1. Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association.

Wallerstein, J. S.; Blakeslee, S. (1989). Second chances: Men, women, and children a decade after divorce. New York: Ticknor and Fields.

Wallerstein, J. S.; Lewis, J. M.; Blakeslee, S. (2000). The unexpected legacy of divorce: A 25 year landmark study.

ODSTRÁŇTE ZLÉ MODELY SPRÁVANIA

Lerry Yeagley

Téma

Božia milosť niekedy pôsobí aj v nezdravých vzťahoch, priamo uprostred konfliktu či rodinnej krízy. Jej moc dokáže zmeniť nezdravé postoje na omnoho prijateľnejšie a biblickejšie spôsoby konania. Svetlo Božej lásky môže v našich domovoch a zboroch zažiarit oveľa jasnejšie.

Východzí text

Rim 15,4 a Žid 12,1.2

Poznámky k téme

Nižšie uvedené texty nie sú hotovými kázaniami. Nasledujúce myšlienky majú slúžiť ako osnova a podporný zdroj informácií a ilustrácií na prípravu kázania. Je potrebné, aby ste si myšlienky spracovali podľa vlastnej predstavy, na základe samostatného štúdia a skúseností tak, aby vystihli problémy vášho zboru či študijnej skupiny.

Úvod

Predstavte si, že cestujete s celým svojím majetkom na nákladnom aute alebo voze. Presvedčili ste všetkých členov svojej rodiny, aby sa na ďalekú cestu vydali s vami. Nedokážete im však dať odpoveď na otázku: „Aký je cieľ našej cesty?“ Sami presne neviete, kam máte namierené. Na konci cesty na vás nečaká dom, ktorý by

patril vašej rodine. Práve ste opustili jediné miesto, ktoré bolo na tejto planéte vašim domovom. Prežili ste tam celých sedemdesiatpäť rokov. Predstavte si, aký stres a samotu by ste asi pociťovali. Osobne si myslím, že by som bol frustrovaný a cítil sa osamelý. Pravdepodobne by som preplakal väčšinu cesty. Nedokážem si predstaviť, že by som pretrhol korene, ktoré rástli sedem desaťročí. Akokoľvek môže byť pre nás táto situácia nepredstaviteľná, Abrahám prežil niečo podobné. (1 Moj 11,31).

Prekonávanie kríz vierou v Boha

Abrahám opustil mesto Úr, ktoré v tom čase patrilo k najmodernejším mestám. Bolo tu všetko, čo človek vtedy potreboval k životu. Po týždňoch namáhavého putovania dorazil spolu s rodinou do mesta Cháran vzdialeného okolo 1 200 až 1 600 km. Rozhodli sa, že sa tu zastavia, aby si oddýchli. Mesto bolo nádherné. Čas plynul. Potom Boh Abraháma opäť vyzval, aby sa vydal na cestu (1 Moj 12,1-3).

Väčšina členov výpravy bola však už natolko očarená krásami mesta, že zatúžila usadiť sa v ňom natrvalo. Veľa členov Abrahámovej rodiny sa rozhodlo zostať. Predstavte si to: Abrahám najprv opustil Úr, domovinu svojho rodu a o krátky čas ho opúšťa podstatná časť jeho rodiny. Muselo to byť veľmi smutné lúčenie! Biblia nám podáva správu o tom, že Abrahám sa aj napriek tomu vydal za Božím volaním a vďaka svojej viere túto krízu prekonal (Žid 11,8).

„Vtedy išiel Abram tak, ako mu hovoril Hospodin a šiel s ním Lót. A Abramovi bolo sedemdesiatpäť rokov, keď vyšiel z Cháranu.“ (1 Moj 12,4)

Tento verný Boží služobník prišiel do Kanánu zarmútený a opustený. Tam k nemu prehovoril Boh druhý raz: „Tvojmu semenu dám túto zem.“ (1 Moj12,7) Abrám tam postavil Bohu oltár za to, že ho doviedol tak ďaleko. Ale v Kanáne, v zaslúbennej zemi, nemal ustlaté na ružiach. Vypukol hladomor.

Aby si Abrám zaistil dostatok potravy, odišiel na juh, do Egypta.

Nestála viera

Tvárou v tvár strachu.

Keď Abrám prekročil hranice Egypta, zmocnili sa ho pocity, ktoré doteraz nepoznal. Do tejto chvíle bola jeho viera silná: dokázal opustiť pohodlný život mesta Úr a Cháran. Opustil blízku rodinu a prekonal tvrdé podmienky cestovania. V Egypte zrazu dostal strach o život. Jeho žena Sáráj bola totiž taká pekná, že sa začal báť prípadného záujmu Egyptanov o ňu.

Pod vplyvom strachu nadobudol presvedčenie, že sa ho Egyptania budú snažiť zabiť. Začal preto o Sáráj hovoriť ako o svojej sestre. Aby si zachránil kožu, bol pripravený klamať a ohrozil Sárinu povesť. Stalo sa, že po nej zatúžil sám faraón. V presvedčení, že je to Abráмова sestra, mocný monarcha ju nechal odviešť do svojho háremu. Abráma za to štedro obdaroval.

Dokážete si predstaviť, aká ponížená, zavrhnutá a zneužitá sa Sáráj musela cítiť, keď ju priviedli k faraónovi? Jej nešťastie a samota museli byť hroznú. Našťastie, Boh na Abráma nezanevrel ani napriek zlyhaniu jeho viery. Zosla na faraóna a jeho dom morovú ranu. Pod vplyvom pohromy panovník veľmi rýchlo zistil, že ho oklamali. Sáráj okamžite prepustil. Abrámovi za jeho podlosť vynadal a spolu s jeho rodinou ich vypovedal zo zeme.

Tvárou v tvár bezdetnosti.

Keď sa Abrám so Sáráj vrátili do Kanánu, opäť sa pokúsili založiť si rodinu. Počas dlhých mesiacov, keď sa Sáráj nedarilo otehotnieť, museli sa tí dvaja nespočetnekrát pohádať. Vo chvíli, keď sa o slovo prihlásilo Sárájino klimaktérium, ich nádeje úplne vyhasli. Zdeptaná Sáráj v snahe zhodiť zo seba ťažké bremeno a preklatie, vymyslela plán. Túžila v rodine nastoliť pokoj. „A Sáráj rieka Abrámovi: Nože hľa, Hospodin ma

zavrel, aby som nerodila, vojdi tedy k mojej dievke, ak by som azda od nej mala syna. (1 Moj 16,2) Namiesto neplodnej Sáráj mala otehotnieť jej otrokyňa. Sáráj si myslela, že keď je táto žena jej vlastníctvom, bude aj dieťa patriť jej. Tento plán nebol práve najšťastnejší, a ako sa ukázalo, jeho následky boli ďalekosiahle. Abrám s ním však súhlasil. (1 Moj 16,2-6)

Ako vidíme, Abrám sa so Sáráj snažili riešiť svoje problémy sami. Pri tom robili kompromisy so svojím manželstvom a sexuálnou jednotou. Namiesto toho, aby Sárájin plán zmiernil napätie v rodine, bolo všetko horšie. K sklamaniu z bezdetnosti sa navyše pridružili žiarlivosť a nepriateľstvo. Nielenže sa Sára neznášala s Hagar, ale navyše vinu za všetko zvalovala na svojho muža. Snaha vyriešiť problémy bez viery v Boha skončila neverou, bezohľadnosťou a prenášaním pocitu viny na partnera.

Chváľte Boha, pretože je všemohúci! On uzavrel s Abrámom zmluvu a zmenil mu meno na Abrahám (1 Moj 17,1-9). A túto zmluvu tiež dodržal, keď im aj napriek ich pokročilému veku daroval syna (1 Moj 21,1-3).

Tvárou v tvár samote v manželstve.

Zo správy o Abrahámovi a Säre som usúdil, že tí dvaja museli prežívať to, čo niektorí psychológovia označujú ako „samota v manželstve“. Zdá sa, že presne toto zapríčinilo udalosti, ktoré sa odohrali potom, ako Sára porodila ich zázračného syna. Boh prikázal Abrahámovi, aby vzal svojho syna na horu Mórja a tam ho obetoval. Nikde sa nedočítame, že by sa Abrahám so Sárrou o tomto zvláštnom príkaze rozprával. Zdá sa, že spolu prestali komunikovať. Včas ráno, bez jediného slova opustil Abrahám s Izákom svoj dom. Vôbec si nedokážem predstaviť, ako sa musela Sára cítiť, keď sa o manželovej neveriteľnej výprave dozvedela.

Aj napriek všetkému Boh na Abrahámov živote ilustroval, akým spôsobom je človek ospravedlňovaný (Rim 4,1-5). Abrahámove

chyby a omyly jasne ukazujú, že nejde o ľudský výkon.

Nesprávne konanie sa opakuje. Ďalší záznam, ktorý svedčí o hriešnosti ľudskej prirodzenosti, je príbeh o tom, ako sa Abrahám vrátil k starým spôsobom, ktoré si osvojil pri pobyte v Egypte. Aby si zachránil život, znovu vydával Sárrou za vlastnú sestru (1 Moj 20,1-18). Teraz to bol Abimelech, kráľ Geraru, kto zatúžil po Säre. A Boh ich opäť milosrdne ochránil — tentoraz zoslať na kráľa hrozný sen. Abrahám bol pokarhaný kráľom rovnako, ako predtým faraónom. Príbeh potvrdzuje, ako hlboko boli vryté do jeho mysle nesprávne postoje a spôsoby.

Nákazlivé medzigeneračné modely konania

Aký otec, taký syn.

Na správaní Abrahámových potomkov si môžeme všimnúť, že niektoré spôsoby konania prešli z otca na syna. Napríklad, keď si Izák zobral Rebeku, ženu, ktorá mu bola úplne oddaná, vystavil ju rovnakému poníženiu, aké musela dvakrát podstúpiť jej svokra Sára. Izák rovnako ako jeho otec vydával svoju krásnu ženu za sestru (1 Moj 26,6-10). Vo chvíli, keď je Izák v tiesnivej situácii, koná rovnako ako jeho otec.

Zlá komunikácia, intrigy a manipulácia.

Azda preto, že Rebeka bola ponížená svojím manželom, veľkú časť svojej starostlivosti venovala synovi Jákobovi. Je až neuveriteľné, ako veľmi ovplyvnili Izákovy intrigy Rebekino správanie opísané v 1 Moj 27. V tomto príbehu sa dočítame, že spolu s Jákobom oklamali Izáka tak, že otcovské požehnanie, určené prvorodenému synovi, nepripadlo Ezauovi, jej staršiemu synovi, ale mladšiemu, Jákobovi. Vtedy sa Ezau vrátil z lovu plný očakávania, že dostane otcovské požehnanie. Keď však zistil, že jeho požehnanie podvodom získal Jákob, strašne sa rozhneval.

Táto kríza potom vyústila do hlbokého a dlhého zármutku.

Keď Rebeka videla Ezauove pomstychtivé chůtky, poradila Jákobovi, aby sa ukryl u strýka Lábanu v Chárane. Aby tento plán podporil aj jej muž, nahovorila mu, že by bola rada, keby si Jákob našiel ženu z ich rodu, a nie medzi hetejskými dievčatami. Vidíme, že až do konca života žili v atmosfére vzájomnej nedôvery, s pocitom zlyhania a s nezdravou komunikáciou. Je jasné, že po Jákobovom odchode sa Rebeka cítila osamelá. Svojho syna už nikdy viac nevidela. Aj Jákob určite oplakal svoje odlúčenie od rodiny. Muselo uplynúť veľa rokov, kým sa Jákob a Ezau zmierili. Boh, aj napriek totálnemu rozpadu rodiny, pokračoval v naplňaní Abrahámovskej zmluvy na Jákobovi a jeho potomkoch.

Dysfunkčné spôsoby konania pokračujú.

Ani u strýka Lábanu sa Jákobovi veľmi nedarilo. Kvôli strýkovi, ktorý nekonal čestne, sa po siedmich rokoch služby stáva jeho ženou — namiesto milovanej ženy — Lábanova prvorozená dcéra Lea. Lában mu sľubuje Ráchel, jeho pravú lásku, pod podmienkou, že u neho odrobí ďalších sedem rokov. Týchto štrnásť rokov služby, spojených s pocitom sklamaní, bolo len prvým krôčikom na jeho nešťastnej celoživotnej púti. „Krátke a nedobré boli roky môjho života“, povedal neskôr faraónovi (1 Moj 47,9). Jákob prestal Lábanovi dôverovať. Lea, pretože vedela, že Jákob miluje jej sestru Ráchel, sa cítila zavrhnutá a osamelá. Ráchel zase žiarila na svoju sestru, ktorá porodila už niekoľko detí, a vyčítala Jákobovi, že ju nedokáže priviesť do iného stavu. V snahe nakloniť si svojho muža, dopustili sa obidve ženy podľa vzoru Sára rovnakej chyby a dali mu svoje slúžky, aby mal s nimi deti.

Zo záznamu života tejto rodiny, ľudí Božej zmluvy, sa ďalej dozvedáme, že na scénu aj v ďalšej generácii nastúpilo deštruktívne uprednostňovanie jedného z detí. Jákob,

rovnako ako jeho matka Rebeka, začal uprednostňovať jedného zo svojich synov, Ráchelinho syna Jozefa. Kým jeho nevlastní bratia hnali na pašu stádo, obdaroval ho módnym oblečením. Hnev, ktorý sa nápadne podobal tomu, ktorý mal k svojmu bratovi oklamaný Ezau, bol teraz namierený proti Jozefovi. Bratia ho predali do egyptského otroctva. Otcovi potom narozprávali, že jeho milovaného syna roztrhala divoká zver.

Systémová kríza, ktorá sa prenáša z generácie na generáciu.

Z toho, čo sme sa dozvedeli, vidíme, že rodinná stabilita je narušená krízami, zradou, podvodmi, nepoctivosťou, samotou a nedôverou. Nezdravé spôsoby konania sa prenášajú z generácie na generáciu. Nikým nepozorované ničia pokoj a rodinnú súdržnosť. Niektorí trpia samotou, iní sú obeťami násillia – neprekonateľná nevraživosť takmer nezvratne rozdeľuje skupinu.

Ako sa dajú tieto dysfunkčné modely správania odstrániť.

V príbehu je aj jedno svetlé miesto. Jozef, obeť násillia, narušuje dysfunkčné modely správania. Niet pochyb o tom, že sa v cudzej zemi cítil opustený. Trápila ho zrada jeho bratov a prežíval strach. Určite s ním, ako s otrokom, zaobchádzali veľmi nešetrne. Aj napriek tomu sa Jozef upol na Boha. Vplyvní ľudia v krajine si všimli jeho ušľachtilé povahové črty, ktorými ostatných prevyšoval. Stal sa druhým mužom Egypta. Obozretne zaobchádzal s nadbytkami obillia v čase prosperity a vedel sa postarať o zverený ľud v období hladu. Keď v zemi opäť nastal hlad, na úrade pre rozdeľovanie potravín sa objavila skupina unavených pútnikov. Boli to jeho bratia! Ach, ako túžil objasť ich. Myslel na nich celé tie roky, čo ich nevidel. V 1 Moj 45,1-15 sa dočítame o tom, ako sa dal spoznať svojim bratom.

Jozef zariadil, aby sa celá jeho rodina presťahovala do Egypta a usadila v krajine

Góšen. Môžeme si všimnúť, že Jákob sa ani po rokoch nezbavil zlozvyku uprednostňovať Jozefa. Povedal mu, že Efrajimovi a Manassesovi dá zo svojho majetku o jeden diel viac ako Jozefovým bratom (1 Moj 48,22). V neskorších dobách sa kmene Efrajim a Manasses rovnakým spôsobom zmocnili popredných miest v izraelskom národe.

Staré spôsoby konania sa dajú odstrániť milosťou a odpustením. Ani Jákob nedokázal prelomiť rodinné preklatie zažitých modelov správania. Potom, čo zomrel, prišli za Jozefom jeho bratia a žiadali ho, aby si ich vzal za svojich otrokov. Mysleli si totiž, že teraz, keď už Jákob nežije, pomstí sa im (1 Moj 50,15-18). Ale Jozef nezmenil svoj postoj plný milosti a odpustenia voči svojej rodine. „Teraz sa však nebojte, ja budem živiť vás aj vaše deti. Tak ich potešoval a vlúdne hovoril s nimi.“ (1 Moj 50,21) Tu môžeme vidieť príkladnú starozmluvnú ukážku toho, čo dokáže spôsobiť v ľudských srdciach Božia láska.

Tento závan čerstvého vzduchu, táto sila, ktorá zmenila modely správania v Abrahámovej, Izákovej a Jákobovej rodine, môže byť pre nás povzbudením vo chvíľach, keď sa ocitneme uprostred krízy a budeme prežívať opustenosť a sklamanie. Hojná Božia milosť niekedy pôsobí aj v nezdravých vzťahoch, priamo uprostred konfliktu či rodinnej krízy. Jej moc dokáže odstrániť nezdravé postoje. Vďaka nej môžeme prežívať oveľa zdravšie vzťahy. Svetlo Ježišovej lásky môže v našich domovoch zažiariť s oveľa väčšou intenzitou.

Záver

Zbory, rovnako ako rodiny môžu vytvárať a živiť negatívne modely správania, ktoré udržiujú členov v neustálych sporoch. Jeden malý zbor sa ocitol uprostred neriešiteľných problémov. Autoritatívny starší zboru nútil všetkých členov, aby ho nekriticky poslúchali. Počas jedného vlečúceho sa sporu zašiel až tak ďaleko, že ostatných prinútil, aby sa pustili do stavby novej modlitebne.

Keď bola modlitebňa postavená, len málo členov išlo s ním do novej budovy. Zvyšok (nebolo ich veľa), sa radšej schádzal v jednej triede miestnej školy. Keďže tunajší obyvatelia vedeli o sporoch medzi adventistami, odmietali sa zúčastniť na akomkoľvek programe. Dnes v tomto meste adventistov nenájdete.

Počas svojej viac ako štyridsaťročnej kazateľskej práce som sa venoval rodinám, ktoré prechádzali od jednej krízy k druhej. Bolo to preto, že nedokázali konštruktívne riešiť svoje problémy. Ignorovali Boží nárok na ich rodinný život a chceli všetko zvládnuť sami. Ak žijete v podobnej rodine alebo zborem v spoločenstve, v príbehu o Jozefovi je pre nás ukrytá nádej. Prostredníctvom Božej milosti môže byť ono preklatie zlých vzťahov odstránené. Boh totiž aj dnes robí zázraky. Mení zbory, domovy a srdcia jednotlivcov. Túži nastoliť pokoj, obnoviť city a dať lásku všetkým narušeným vzťahom. Vďaka Bohu za jeho uzdravujúcu a obnovoujúcu moc, ktorú ponúka každému, kto ju potrebuje.

BUĎME SVÝM DĚTEM POSILOU

Jak vést dospívající k učednictví

Karen a Ron Flowers

Téma

Rodiče mají jedinečnou odpovědnost a příležitost vést své děti a připravit je pro úspěšný křesťanský život.

Základní texty

Dt 15,13.14; J 20,21

Poznámky k tématu

Niže uvedený text není hotovým kázáním. Následující myšlenky mají sloužit jen jako

osnova a podpurný zdroj informací a ilustrací pro přípravu kázání na uvedené téma. Můžete je zpracovat podle svých představ, na základě samostatného studia a zkušeností, tak aby postihly problematiku vašeho sboru či studijní skupiny. Číslované odkazy v textu se týkají informací, citátů a dalšího materiálu, který je uveden v části nazvané Ilustrace ke kázání. Tím vším můžete podpořit a obohatit hlavní myšlenky svého kázání.

Úvod

V Dt 15,13.14 lze najít důležitá poučení pro rodiče. Ve skutečnosti jde o část Mojžíšova zákona, která se týká otroků. Po šesti letech služby, což byla maximální lhůta, jež byla tolerována izraelským zákonem, byl otrok propuštěn. Jeho pán obdržel instrukci: „Nepropustíš ho s prázdnou. Štědře jej obdaruješ... V čem ti Hospodin, tvůj Bůh, požehnal, z toho mu dáš.“ (Dt 15,13.14) Ti, kteří odcházeli ze služby, takto získali prostředky k samostatnému životu. Dnes už nemáme na mysli skutečnost, že by měl být propuštěn otrok, ale můžeme tento princip vztáhnout na mladého člověka, na to, že se připravuje na dobu, kdy začne žít samostatně. Jestliže se takovýmto způsobem zaopatřovali otroci starozákonní doby, oč více by rodiče a všichni ti, kdo dnes pečují o děti, měli zaujmout aktivní přístup v přípravě mladých lidí vstupujících do života. O kolik více by se měli držet doporučení: „Nepropustíš ho s prázdnou. Štědře jej obdaruješ... V čem ti Hospodin, tvůj Bůh, požehnal, z toho mu dáš.“

Když pomáháme mladým se zahájením samostatného života, jde o více než o to, že mávneme rukou a odevzdaně prohlásíme: „Ať si jde“. Máme-li dospívající připravit pro budoucí život, vyžádá si to náš čas. Spíše než finanční a materiální zabezpečení, které jim poskytneme, když odcházejí z domu, je důležité nehmotné „jmění“: jasné vědomí vlastní identity, které se opírá o víru v evangelium, jistota, že jsou milováni svými

rodiči a Bohem, jasné vědomí osobního poslání a smyslu života, sociální dovednosti a schopnost žít ve vztazích, což je nezbytné pro utváření vztahů a založení vlastní rodiny. Když Ježíš poslal do světa své učedníky, řekl jim: „Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás.“ (J 20,21) Pověřil je určitým posláním, představil jim cíl, ujistil je, že jim důvěřuje. Zaslíbil jim Ducha svatého jako Přímluvce a Utěšitele (J 14,26).

Rodiče, kteří jsou posilou svým dětem

Apoštol Pavel nás vyzývá, abychom se navzájem povzbuzovali a byli jeden druhému oporou (1 Te 5,11). Toto novozákonní doporučení lze aplikovat na výchovu dětí, na přípravu k „učednictví“ v rodině; tímto způsobem jsou povzbuzováni i věřící v církvi. Jack a Judy Balswick přemýšleli o tom, jakým vlivem působí křesťanští rodiče na mladé lidi. Základem jejich uvažování byl zmíněný verš i další podobné texty. Celý proces charakterizují jako zmocnění k dospělosti:

„Zmocnění lze chápat jako snahu posílit druhého člověka... Jde o to pomoci druhým rozpoznat jejich skryté síly a schopnosti, stejně jako o povzbuzení a podporu při rozvíjení těchto schopností.“ (1987, str. 44,45)

Význam dotyku a laskavých slov.

Tento způsob povzbuzení a podpory mladých lidí popisuje rovněž Gary Smalley a John Trent (The Blessing, 1986); tímto způsobem se uzavírá požehnání, jež se podle starozákonních zvyklostí uděluje potomkům. V dotyku rodičovských rukou a ve vyřčených slovech obdržely děti na prahu dospělosti ujištění o tom, že jsou přijímány. Tak poznaly, že jako lidé mají hodnotu. Uvědomily si, že je čeká zvláštní budoucnost. Mladí lidé, kteří dnes stojí na prahu dospělosti, potřebují také takový dotyk a ujištění svých rodičů. V křesťanských rodinách by měl být vyčleněn zvláštní čas, kdy mladí lidé budou povzbuzováni na své cestě.

Závislost, nezávislost nebo závislost jednoho na druhém?

Někteří rodiče vychovávají děti v závislosti. To se stává tehdy, když rodiče udržují příliš silnou emocionální vazbu, a neumožní dětem rozvoj k samostatnosti, nedají jim příležitost k samostatnému rozhodování. Někteří rodiče se cítí být natolik potřebnými, že v podstatě děti nutí k tomu, aby na nich byly závislé. Jiné děti jsou zase vychovávány k nezávislosti. Je velmi důležité, aby děti vyzrály v samostatné jedince, kteří si od původní rodiny udrží zdravý odstup. V případě zralosti nicméně nejde pouze o oddělení se od rodiny a o samostatnost. Skutečná zralost také znamená, že se naučíme vycházet s druhými, že se staneme aktivními členy společenství. Jde o to být oddělený, ale přesto v kontaktu. Rodiče by při výchově dětí k nezávislosti neměli zapomenout na to, že by se jejich potomci coby již dospělí jedinci měli také umět začlenit do křesťanského společenství.

„Křesťanská rodina pomáhá svým dětem k tomu, aby se staly nejen individualitami, které sledují své vlastní naplnění a štěstí. Křesťanská rodina je Bohem povolána k tomu, aby vychovala jedince, jejichž víze a sny se budou týkat celého lidstva.“ (Lee, 1986, str. 133)

Čemu nás učí biblické příklady rádcovství

Boží slovo zaznamenává řadu případů, kdy starší radili těm mladším. Takovým příkladem je vztah Alžběty a Marie, Barnabáše a Jana Marka, Ježíše a Jana. Při pozorném zkoumání těchto biblických vztahů se mohou rodiče, vychovatelé a vedoucí mládeže naučit přistupovat k dospívajícím dětem tak, aby jim byli schopni pomoci hledat Boží vůli, rozvíjet jejich sny a zájem o člověka a naučit je, jak vytvářet vztahy, v nichž jeden spoléhá na druhého. Přes rozdílné životní okolnosti a přes osobnostní rozdíly nesou tyto příběhy některé charakteristické rysy: starší, zkušenější Boží služebníci

berou mladší věřící pod svá křídla, jsou jim příkladem v přesvědčení, dokáží jim poradit, nesou určitý díl jejich zodpovědnosti.

Alžběta a Marie.

V příběhu Spasitelova prvního příchodu spatřujeme zřetelný příklad rádcovství. Alžběta, která se stala matkou v pokročilém věku — má se jí narodit Mesiášův předchůdce Jan — je rádcem mladé Marie, matky samého Mesiáše, Ježíše. Lukáš v 1. kapitole popisuje jejich vztah a ukazuje, jak se s Božím přispěním setkávají, aby jedna druhé požehнала. Marii trápí poselství anděla, který za ní přišel s prohlášením: „Hle, počneš a porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš“ (v. 31). Není jí jasné, jak se něco takového může stát, zatím je přece stále ještě panna. Gabrielova odpověď naznačuje, že její dítě bude někým výjimečným, půjde o jedinečné spojení božství a lidství, o Svatého — o Syna Božího. Bůh věděl, jak moc bude Marie potřebovat oporu, aby se dokázala vyrovnat s touto zprávou, a proto prostřednictvím Gabriela pokukával Marii na Alžbětu — tedy na někoho, kdo bude schopen s ní důvěrně sdílet její tajemné těhotenství, na někoho z její vlastní rodiny, kdo bude schopen přitakat její víře a kdo jí potvrdí, že „u Boha není nic nemožného“ (v. 37). Také Alžběta, která byla po celá léta neplodná, otěhotněla zázračným způsobem. Nyní, už jako stará žena, čeká se svým manželem Zachariášem již šest měsíců dítě, o němž Gabriel prohlásil, že se stane tím, kdo bude ohlašovat příchod Mesiáše.

Poté, co Marie slyšela, že její příbuznou potkalo něco podobného, prohlásila: „Hle, jsem služebnice Páně; staň se mi podle tvého slova“ (v. 38). Protože chtěla stůj co stůj Alžbětu navštívit, byla jí každá minuta drahá. Následující text z Lukášova evangelia popisuje, jak nedočkavě za svojí příbuznou, jež jí musela být velmi blízká, pospíchala: „V těch dnech se Maria vydala na cestu a spěchala do hor do města Judova. Vešla do domu Zachariášova a pozdravila Alžbětu“ (v. 39, 40). Alžběta byla „Mariina spřízněná duše“

(AH 242). V ní měla Marie důvěrnou přítelkyni, která jí nekladla nepříjemné otázky, neuváděla ji do rozpaků a nesváděla k pochybnostem. Naopak, Alžběta jí „blahopřála k víře a k veliké počtě, jíž se jí dostalo.“ (5 BC 685, 686) „A blahoslavená, která uvěřila, že se splní to, co jí bylo řečeno od Pána.“ (v. 45) Toto jsou vznešená slova, která pro tuto ženu tolik znamenají. Dosvědčují, že Marie je člověk a posilují její víru v Boží prozřetelnost. V tomto domě, v útěsné a povzbudivé atmosféře, stráví Marie první třetinu svého těhotenství. Pravděpodobně zde pobývala i ve chvíli, kdy se Alžbětě a Zachariášovi narodil syn Jan.2

Chvilé vzájemného společenství Marii a Alžbětě umožnily, aby si byly navzájem oporou. Mohly spolu sdílet podobné zkušenosti — setkání s Gabrielem, nadpřirozené otěhotnění, mohly společně rozjímat nad Božími plány s jejich syny, které zanedlouho porodí, mohly se připravovat na mateřství, a co bylo nejdůležitější, mohly společně uctívat Boha a modlit se. Během návštěvy u Alžběty složila Marie inspirovanou modlitbu, která později dostala název „Magnificat“ neboli velebení. Jde o radostný chvalozpěv, který je projevem vděčnosti a důvěry vůči Bohu, projevem hlubokého porozumění starozákonnímu Písmu, pokud jde o historii záchrany Božího lidu a plán vykoupení (L 1,46-55).

Barnabáš a Jan Marek.

Barnabáš, který se dříve jmenoval Josef, byl vlastníkem nemovitostí na ostrově Kypr. Byl to tedy zámožný muž. Když byl v Jeruzalémě, slyšel tam evangelium o Ježíši Kristu a to změnilo jeho život. Prodal svůj rozsáhlý majetek a výnos věnoval mladé, právě se rodící církvi. Díky tomuto činu i díky své schopnosti povzbuzovat mu učedníci dali jméno „Barnabáš“, tedy „syn útěchy“ (Sk 4,36.37). Barnabáš se objevuje znenadání v prvních kapitolách knihy Skutků, a to jako muž, který přivedl Saula (později Pavla) k vedoucím jeruzalémské církve (Sk 9,27), jako evangelista,

kteřý byl spolu s dalšími - kteří pobývali na Kypru — vyslán z Jeruzaléma, aby pracoval v Antiochii (Sk 11,22), jako ten, kdo přizval Saula, aby se připojil k evangelizačnímu týmu v Antiochii (Sk 11,25), jako jeden z delegátů, kteří byli vysláni z Antiochie do Jeruzaléma, aby tam přinesli peněžní dar, který měl ulehčit zápasící jeruzalémské církvi (Sk 11,29.30). Z dostupných záznamů lze rozpoznat, že Barnabáš smýšlel o lidech optimisticky. Byl obdařen výjimečným darem: dokázal rozpoznat hodnotu druhých lidí; snadno odhadl, jakými schopnostmi druzí disponují. „Byl to muž dobrý, plný Ducha svatého a víry.“ (Sk 11,24) Není divu, že když se člověk jako on zapojil do šíření evangelia, vyvolalo to v Antiochii skutečnou evangelizační explozi. Jaké by to asi bylo, mít takového člověka jako člena vlastní rodiny? V jednom z nejdojemnějších novozákonních příběhů čteme o rádcovském vztahu mezi Barnabášem a jeho synovcem Janem Markem.

Marie, Barnabášova sestra, a její syn Jan Marek (srov. Ko 4,10) obývali dům v Jeruzalémě. Na tomto místě se pravidelně odbývala modlitební setkání. Když byl Petr propuštěn z vězení, zamířil přímo sem a zde také vyprávěl o svém zázračném vysvobození (Sk 12,11-17). Když Pavel a Barnabáš přinesli z Antiochie materiální pomoc, zůstali pravděpodobně v Mariině domě. Když se tito dva evangelisté vrátili do Antiochie, vzali s sebou i Jana Marka (Sk 12,25). Později, když byli Barnabáš a Saul odděleni k misijní práci za mořem, Jan Marek je doprovázel jako jejich asistent (Sk 13,5).

Vydali se nejprve na Kypr. Když pak byli na pevnině, v Perge, skupina se dostala do potíží a Jan Marek se od nich oddělil (Sk 13,13). Nebylo to poprvé, kdy se v nelehké chvíli raději stáhl. Zpráva, kterou později zařadil do svého evangelia — zmiňující se o nahém mladíkovi, který v okamžiku Kristova zatčení utíká ze scény — nese pravděpodobně autobiografické rysy (srov. Mk 14,51.52; 5 BC 654, 655). Důsledky Markova odchodu z Perge se naplno projevily tehdy, když Pavel a Barnabáš plánovali svoji další misijní cestu.

Barnabáš naléhal, aby je mladý muž opět doprovázel. Pavel byl proti tomu, považoval Jana Marka za nespolehlivého. Ale Barnabáš svého příbuzného neopustil. Skupina se rozdělila. Pavel si našel nového společníka, Silase, a Barnabáš si vzal Jana Marka (Sk 15,36-39). Kam se Barnabáš s Janem Markem vydali nejdříve? Vydali se zpátky do své domoviny, na Kypr, kde prožili první velkou misijní zkušenost. Barnabáš věděl, že tohoto mladého zklamaného muže musí přivést tam, kde naposledy „zářilo světlo“.

Měli bychom být nové generaci posilou a oporou. Měli bychom jí ukázat, jak vypadá zralá víra, a to na příkladu starší generace. Když se Barnabáš rozhodl vzít s sebou Jana Marka jako společníka, „vystoupil“ tím z vyprávění o rané církvi. Dále už o Barnabášovi neuslyšíme. Přineslo mu toto nové povolání Jana Marka úspěch? Ano! Jan Marek je zřejmě největší Barnabášovo „dědictví“. Marek byl znovu povolán do evangelizačního díla a později spolupracoval s Petrem. Obvykle se to chápe tak, že Markovo evagelium, které bylo sepsáno jako první ze čtveřice evangelií, do značné míry odráží Petrova kázání. Později se Marek také stal důvěrným přítelem a spolupracovníkem apoštola Pavla (2 Tm 4,11).

Ježíš a Jan.

Jan byl drsný a odvážný mladý muž; Ježíš jej nazval „synem hromu“ (Mk 3,17). Pokoušel se také zajistit si vysoké postavení, to když se jeho matka u Ježíše přimlouvala v Janův prospěch (Mt 20,21). Měl za to, že Samařani, kteří zavrhlí Ježíše, si zaslouží, aby byli upáleni (L 9,54.55). Později, už jako stařec, vzpomínal na své mládí a připomínal si, jak ho Ježíš měl vždycky rád. Byl učedníkem, „kterého Ježíš miloval“ (J 13,23; 19,26; 21,7.20).

Ježíš Jana miloval, ať už byla jeho povaha jakákoli; nepochyboval o tom, že Jan velmi touží po lásce. Četl to v jeho srdci. Vtáhl ho do okruhu svých nejdůvěrnějších učedníků. O jejich vzájemném vztahu hovořil Ježíš jako

o přátelství (J 15,13.15). Tito učedníci patřili do Ježíšovy rodiny (Mt 12,49), komunikoval s nimi naprosto otevřeně, někdy spolu zůstávali i zcela o samotě (J 6,3; 11,54). Ježíš si Jana postupně zamiloval (J 20,2)4. Ježíš také Janovi umožnil, aby se mu dostalo zvláštního vzhledu a zjevení — a to na Hoře proměnění (Mt 17,2nn). Ježíš věděl, že důvěra budí důvěru. V Getsemane žádal Jana, aby mu poskytl útěchu a posilu (Mt 26,27.28). Mladí lidé, kteří se mají vyrovnat sami se sebou a se svými omezeními, si mnohdy přejí, aby jim stál nablízku člověk, který si jich váží a přistupuje k nim s citem.

V okamžicích, kdy se Jan začal Ježíšovým hodnotám vzdalovat, jej zasáhla Kristova láska, a to v podobě napomenutí a výzvy k nápravě (Mt 20,22-24; L 9,52-56). Při napomínání jej Ježíš nezahanboval, ale využil jeho nedostatků k tomu, aby mu lépe objasnil principy života v nebeské rodině. Když visel na kříži, pověřil Ježíš Jana mimořádně zodpovědným úkolem. Měl pečovat o jeho matku. Z toho je zřejmé, jak hluboká byla jeho důvěra a oddanost vůči tomuto mladému učedníkovi. Ježíšova láska měla na Jana významný vliv. Výsledek Ježíšova rádcovského přístupu k Janovi se v historii projevil nejen v Janově zkušenosti církevního vůdce, ale také v tom, že sepsal pět novozákonních knih — evangelium, tři epistoly a knihu Zjevení Janovo.

Závěr

Janova zkušenost s Ježíšem je bezpochyby modelem biblického rádcovství. Nejenže velmi názorně představuje principy péče, učení, výchovy a povzbuzování, ale její největší význam spočívá v tom, že „objektem rádcovských snah“ byl muž, kterého nebylo snadné milovat. Zřejmě nejdůležitější je pro nás fakt, že k tomuto největšímu Rádcí a Učiteli máme i dnes trvalý přístup. Rodiče ho mohou žádat o pomoc při vedení svých dětí. Mohou se na něj obrátit i s problémy, které byly zapříčiněny nedbalostí či křivdami, jež si odnesli ze svého dětství. Ježíš přináší lačnicím srdcím rodičů uzdravující a obnovující lásku.

Ježíš je nablízku také mladým lidem, kteří zápasí se svými osobními těžkostmi i s problémy ve vztazích; je i s těmi, kteří nikdy neměli žádné rodiče nebo rádce, kteří by je připravili pro život nebo je doprovázeli na cestě k dospělosti. Děti i rodiče mohou Ježíše najít v jeho slovu, volat k němu v modlitbách jako ke vzkříšenému Pánu a skrze Ducha svatého zakoušet jeho uklidňující a povzbuzující blízkost.

Ilustrace ke kázání

1. „Cílem výchovy je vedení dítěte k autonomii... Směřovat vývoj dítěte a neklást mu do cesty překážky v podobě přehnané péče a kontroly by mělo pro rodiče i učitele být jejich nejvlastnější snahou. Příliš mnoho vedení je stejně špatné jako žádné vedení.“ (ED 287, 288)
2. „Je možné, že Marie zůstala u Alžběty až do chvíle Janova narození, přestože z Lukášova vyprávění spíše vyplývá, že odešla ještě předtím. Zdá se ale, že takové jednání není v souladu s Mariiným charakterem. Přece by Alžbětu neopustila právě ve chvíli, kdy nejvíce potřebovala její soucitnou a starostlivou péči. Je možné, že Lukáš zmiňuje Mariin odchod právě v tomto bodě, aby doplnil část vyprávění, kdy Marie je na návštěvě u Alžběty. Takovýto způsob záznamu nacházíme ve Starém i Novém zákoně. V NZ např. také v L 3,20.21, kde je před vyprávěním o Ježíšově křtu vložen záznam o uvěznění Jana, přestože k tomu ve skutečnosti dojde až potom. Ze skutečnosti, že Marie není zmíněna jménem v L 1,57.58, rozhodně nevyplývá, že by nefigurovala v příhodě, která je zde vylíčena“ (komentář k L 1,56 v SDA Bible Commentary, 5, str. 688).
3. V okamžicích, kdy vás zachvátí pokušení a budou vás trápit starosti, kdy se budete utápět ve zmatku, ve chvílích, kdy budete prožívat silné napětí a frustraci a budete již odhodláni se vzdát, podívejte se tam, kde

jste naposledy očima víry spatřili světlo. Temnota, která vás obklopuje, bude rázem pohlcena jeho zářivou milostí. Když se vás hřích snaží ovládnout a zatížit vaše svědomí, když vám nedůvěra zatemňuje mysl, běžte ke Spasiteli. Jeho milost k vítězství nad hříchem úplně stačí. On nás ospravedlní a umožní nám opět se radovat v Bohu.“(MYP 107, 109)

4. Původní řecký text zde používá tvar *phileo*, což je slovo pro lásku, která vyjadřuje „něžnost“, „náklonnost“ a „přátelství“, na rozdíl od *agape*, což je termín, který uvádí J 13,23 atd.

Odkazy

- Balswick, J.; Balswick, J. (1897, Spring). A theological basis for family relationships. *Journal of Psychology and Christianity*, 6 (3), 37-49.
- Lee, S. H. (1986). The importance of the family: A reformed theological perspective. In L. Sawyers (Ed.), *Faith and families* (pp. 115-135). Philadelphia: The Geneva Press.
- Nichol, F. D. (Ed) (1956). *The Seventh-day Adventist Bible Commentary*, vol. 5. Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association.
- Smalley, G.; Trent, J. (1986). *The blessing*. Nashville, TN: Thomas Nelson Publishers.
- White, E. G. (1952). *Education*. Nampa, ID: Pacific Press Publishing Association.
- White, E. G. (1930). *Messages to young people*. Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association.

CIRKEV JE POTREBNÁ

Štyri večery pre rodičov dospievajúcich detí

Tento študijný materiál čerpá z novej knihy Gary Hopkinsa a Joycea Hoppa: *It takes a Church (Cirkev je potrebná)*, Pacific Press Publishing Assoc., 2002. Dr. Gary a Dr. Joyce pôsobia ako vedeckí pracovníci na

adventistickej univerzite Loma Linda a o dospievajúcich adventistoch a ich problémoch vedia viac ako ktokoľvek iný. Predovšetkým preto, že sa s nimi pravidelne stretávajú a komunikujú. Títo ľudia sú veľkou pomocou pre rodičov — adventistov a pre vedúcich pracovníkov cirkvi. Umožňujú druhým nahliadnuť do problémov, s ktorými sa im zverujú mladí, dospievajúci ľudia. Rodičom poskytujú praktické rady, na základe ktorých sa môžu zlepšiť vzťahy medzi rodičmi a ich dospievajúcimi deťmi. Nenechajme si ujsť nič z toho, s čím sa chcú s nami podeliť.

Dôležité je, aby sa rodičia (alebo cirkevní činovníci) stretávali každý alebo každý druhý týždeň na 1 až 1,5 hodiny pri štúdiu jednotlivých častí tohto materiálu. Otázky na záver pomôžu vyvolať diskusiu. Podľa uvedeného rozpisu by mali stačiť štyri stretnutia:

1. stretnutie: 1. – 3. časť
2. stretnutie: 4. – 6. časť
3. stretnutie: 7. – 9. časť
4. stretnutie: 10. časť – dodatky

PRVÉ STRETNUTIE

1. kapitola

Matt a jeho svet

Výňatok z knihy:

Matt je študentom 2. ročníka vysokej školy a z dlhodobého hľadiska sa mu celkom darí. Má pomerne dobré študijné výsledky (nejaké tie dvojky a trojky). Doma ani v škole nemá v podstate žiadne problémy, preto ho mama nemusí do učenia naháňať. Ani mu nemusí dohovárať, aby nepil, nefajčil, nebral drogy. Každý večer si však nájde čas na to, aby sa s ním priateľsky porozprávala.

Často mu hovorí, ako na neho myslí – občas ju prepadnú obavy, že by mohol začať s drogami alebo niečím podobným, pretože takéto a mnohé iné nebezpečenstvá číhajú

práve na mladých v jeho veku. Žiadne tvrdé zaobchádzanie – len rozhovory, v ktorých dominuje starostlivosť a záujem. Matt si dobre uvedomuje, že jeho mama má o neho záujem. Vie aj to, aké sú jej názory a berie ich do úvahy vždy, keď robí nejaké dôležité rozhodnutie. Matka je presvedčená, že jeden z hlavných dôvodov, prečo sa v ich živote nevyskytujú vážnejšie problémy, je, že ako rodina navštevujú týždeň čo týždeň cirkevné zhromaždenia. Vlastne, nikdy túto príležitosť nevynechajú...

Keby si stretol Matta v obchode, v škole alebo v zbore, videl by si, že na tvári má široký úsmev a je plný elánu. Z jeho tváre ale nevyčítaš, čím tento mladý muž každý deň prechádza, ani sa nedozvieš, aké nástrahy striehnu na jeho životnej ceste. Matt vyrastá vo svete, kde je príliš veľa vecí, ktoré sa môžu pokaziť.

Námety na diskusiu:

1. Keby si vzal do úvahy kultúru, v ktorej žiješ, ako by podľa teba mohol vyzeráť bežný Mattov deň?
2. Aké sú pozitívne stránky Mattovho sveta?
3. S čím sa musí vyrovnávať?
4. Čo z toho, čím je Matt obklopený a čo prežíva, sa v tvojej rodine, v škole alebo v zbore považuje za zlú vec?

2. kapitola

Výchova/Informácie

Výňatok z knihy:

Keď chodil Matt do základnej školy, učil sa rovnaké veci ako jeho vrstovníci — matematiku, dejepis, zemepis, čítanie a podobne. Ako postupoval do vyšších ročníkov, stále väčšia časť učiva sa týkala zdravotnej oblasti... Učil sa o srdci a svaloch, v tretej alebo štvrtej triede sa začal učiť o mozgu, pľúcach a tráviacom ústrojenstve. Vstrebával informácie o tabaku, alkohole a ďalších drogách, ktoré tieto orgány poškodzujú. V piatej a šiestej triede sa učil o ľudských reprodukčných

orgánoch... Učil sa o počatí, o tom, ako dieťa prichádza na svet... Nakoniec aj o sexe...

Školský prístup... bol pochopiteľne založený na vedomostiach a informáciách... Vyučovanie sprevádzala snaha odstrašiť deti od požívania alkoholu, tabaku, drog alebo predmanželského sexu. Stratégia založená na informáciách... vychádzala z predpokladu, že mladí ľudia (ktorí prepadli týmto zlozvykom) nechápu, ako hazardujú so svojim zdravím... Deti jednoducho toho veľa nevedia, a preto dostatočný prísun informácií tento problém vyrieši...

Matt a jeho vrstovníci vedeli o problémoch súvisiacich s drogami takmer všetko. Informovanosť však neprispela k tomu, že by sa chceli vyhnúť rizikóvemu správaniu...

Všetci mladí ľudia potrebujú inštrukcie, týkajúce sa následkov užívania drog a predmanželského sexu. Mali by vedieť, akému pokušeniu budú vystavení pri sledovaní televízie, videa či používania internetu. Vzdelávanie v tejto problematike by malo byť prvoradou vecou. Potrebujú ho všetci mladí ľudia. Ale samotné informácie nemôžu zabrániť tomu, aby mladí ľudia nevyhľadávali nebezpečné príležitosti. Vzdelanie a vedomosti sú dôležité, no samy osebe nestačia.

Námety na diskusiu:

1. Keď si bol v Mattovom veku, kto ti poskytoval informácie o rizikách spojených s fajčením, pitím alkoholu, užívaním drog a predmanželským sexom?
2. Kde získavajú tieto informácie tvoje deti? Nakoľko spoľahlivé sú zdroje, z ktorých čerpajú?
3. Prečo si myslíš, že rodičia sú najpovolanejší poskytovať deťom výchovu v oblasti sexuality? Ako môže cirkev a škola podporiť rodinu v tomto dôležitom pôsobení?
4. Ako by si zhodnotil snahu dospelých, ktorí Mattovi poskytovali potrebné informácie?
5. Súhlasíš s tým, že informácie, aj keď rozsiahle, nestačia? Prečo?

Kapitola 3

Sebaúcta

Výňatok z knihy:

Sebaúcta je postoj človeka k sebe samému. Ide o to, nakoľko si cení svoje schopnosti, nakoľko sa cíti byť užitočný. Nie je to pýcha ani vystatovanie, nejde o preceňovanie vlastných schopností, teda prejavy, ktoré sú skôr sprievodnými znakmi nízkej sebaúcty. Ľudia, ktorí majú zdravú sebaúctu (možno povedať aj zdravé sebavedomie), sa vo všeobecnosti vnímajú realisticky. Chápu, kam siahajú ich sily, sú ochotní uznať si svoje slabosti. Jedinci so zdravou sebaúctou sa neporovnávajú s ostatnými ani neznižujú úspechy iných.

Psychológ Cooley opisuje sebaúctu ako niečo, čo vychádza z obrazu – reálneho alebo fiktívneho, ktorí sme si utvorili na základe kontaktu s druhými (Joseph, 1994). Ako môžeme deťom dodať... zdravú sebaúctu? Dajme im najavo, že ich prijímame bezpodmienečne. Mali by sme sa sústrediť na to, aby sme ich predovšetkým milovali a menej posudzovali a hodnotili podľa ich konania alebo študijných výsledkov... Mali by vedieť, že máme o ne úprimný záujem a že sme schopní dať kvôli nim bokom svoju prácu a povinnosti.

Deti by mali vedieť o svojich slabých aj silných stránkach. Môžu ich spoznať, keď prežijú určité ťažkosti, keď urobia chyby. Najviac dosiahnu rodičia a ďalší dospelí vtedy, ak s nimi strávia určitý čas a využijú rôzne príležitosti na to, aby im mohli povedať, čo robia dobre. Rovnako dôležité je, aby im vysvetlili, čo by mohli robiť lepšie, alebo im naznačili, na čo nemajú predpoklady.

Aby si deti mohli vypestovať zdravú sebaúctu, potrebujú vo svojom živote ostatných ľudí. Potrebujú ich, aby sa na nich mohli obracať so svojimi otázkami — a tie bývajú niekedy aj veľmi chúlостivé. Potrebujú zázemie dôvery, aby sa nebáli byť otvorení. Ak by ho nenašli, nevedeli by, na koho sa obrátiť.

Námety na diskusiu:

1. Skús vymenovať, ako sa vo vašej kultúre prejavuje zdravé sebavedomie.
2. Kto v tvojom živote prispel k tomu, že vnímaš sám seba pozitívne? Čo robil(i) alebo hovoril(i), aby si vedel prijať sám seba?
3. Zostav zoznam mladých ľudí, ktorí navštevujú váš zbor. Uveď, čo je pre každého z nich charakteristické. Napíš vždy aspoň päť vecí. Pohovorte si o tom, aké máte možnosti ako rodičia a členovia zborového spoločenstva na to, aby ste mladým ľuďom sprostredkovali ich sebaoprotvrdenie (uistenie o ich dôležitosti a pod.). Zostavte plán, podľa ktorého dáte v budúcom týždni každému z nich možnosť sebaoprotvrdenia. Presvedčte sa, že ste na nikoho nezabudli.
4. Urob rozpis na celý tento týždeň, v ktorom budú uvedené všetky spôsoby podporujúce vedomie vlastnej hodnoty vašich deťí, na ktoré ste prišli. Ďalej zostav tabuľku, v ktorej bude zaznačené, aké negatívne zmeny u nich nastali. Keď deťom pomáhame s rozvojom sebaúcty, odborníci uvádzajú, že výsledný pomer býva 10:1 (10 pozitívnych, 1 negatívny).

DRUHÉ STRETNUTIE

4. kapitola

Spoločenská podpora

Výňatok z knihy:

Spoločenská podpora je úzky vzťah dvoch a viac ľudí, ktorý prebieha na emocionálnej rovine. Jednoducho povedané, je to zmluvný vzťah. Keď sa s niekým zoznámiš, keď ho začneš oslovovať krstným menom a pýtať sa, ako sa mu darí, stávajú sa z vás priatelia a začína sa diať niečo pozitívne. Je emocionálne uspokojovaný a jeho fyzické zdravie sa zlepšuje. Ak bolo v poriadku už predtým, tvoj vzťah k nemu ho pomáha zachovať. Tvoja

snaha o vytvorenie vzťahu z neho síce neurobí dokonalého jedinca, ale dodá mu silu...

Spoločenská podpora či priateľstvo s druhými, najmä s dospelými, je dôležitou súčasťou toho, čo deti potrebujú na ceste rozbušenými vodami života. Ak majú okolo seba ľudí, ktorí majú o ne záujem, stávajú sa silnejšími a odolnejšími. Majú väčšiu šancu prežiť a zvládať aj ťažké životné situácie, ktoré ich stretnú na ceste za úspechom...

Spoločenská podpora — vzťahy s druhými, väzby k tým, ktorí prejavujú záujem a lásku — je veľmi účinná. A nestojí namerné úsilie či peniaze!

Námety na diskusiu:

Donald Joy vo svojej knihe *Bonding: Relationship in the Image of God* (1996) (Putá: Bohom zamýšľané vzťahy) hovorí, že človek k vyváženému životnému štýlu potrebuje sieť vzťahov 20 – 30 ľudí. Túto sieť prirovnáva k trampolíne, ktorej konštrukciu (rám) tvorí rodina, pracovisko (škola), cirkev a ľudia v okolí. Nadviazané vzťahy v jednotlivých kategóriách sú pružiny, ktoré napínajú plátno trampolíny, aby si na nej mohol človek poriadne „zaskákať“. Aby sa meno niekoho mohlo objaviť na zozname týchto ľudí (pružín), mal by patriť k tým, ktorých priateľstvo je naozaj hlboké, na koho sa dá v prípade potreby obrátiť s prosbou o pomoc a kto nebráni v nadväzovaní nových vzťahov.

1. Každý si skúste samostatne napísať mená ľudí z vášho zboru, ktorí majú menej ako 20 rokov. Spojte všetky zoznamy. Koľkých ľudí poznáš osobne? Koľkých pozná tvoja skupina?
2. Premýšľaj o každom z nich. Kto im napína „trampolínu“?
3. Zahŕňa ich sieť vzťahov dostatočný počet dospelých aj vrstovníkov?
4. Čo môžeš urobiť preto, aby si rozšíril ich sieť?
5. Pokús sa nakresliť trampolínu pre každé dieťa a dospievajúceho vo svojej rodine. Urči, v ktorých častiach je podpora dosta-

točne silná, a kde sú nedostatky. Zvoľ postup, ako posilniť sieť vzťahov v rodine a ako zlepšiť podporu zo strany dospelých.

5. kapitola

Odolnosť

Výňatok z knihy:

Behaviorálne výskumy sa zoberajú faktormi, ktoré vedú mladých ľudí k rizikovému správaniu. Nedávno bola vytvorená nová teória, ktorá zaujala vedcov aj vychovávateľov — teória odolnosti. Ide o schopnosť jedinca konať zodpovedne aj napriek nepriaznivým podmienkam a pod tlakom stresu. Odolnosť sa vytvára v priebehu života ako dôsledok podpory okolia (Kaplan & Turner a kol., 1996). Odolní jedinci sú tí, ktorí aj napriek tvrdým podmienkam a prítomnosti rizikových faktorov dospejú k takým charakterovým vlastnostiam, ktoré im pomôžu v živote uspieť (Kaplan & Turner a kol., 1996).

V detailnom prehľade uvedeného výskumu sa uvádza, že na to, aby sa u mladých ľudí vytvorila schopnosť odolávať, je potrebný jeden dôležitý faktor. Sú ním hodnotné, úprimné a dlhodobé vzťahy...

Zdá sa, že vzťahy s ľuďmi, ktorí prejavujú záujem, ponúkajú prijatie a lásku, vytvárajú u dospievajúceho presvedčenie, že ťažkosti, ktorými prechádza, sa dajú prekonať... Na základe jednej štúdie sa zistilo, že „všetci odolní jedinci mali vo svojom živote aspoň jednu osobu, ktorá ich úplne prijímala bez ohľadu na ich vzhľad, výstredný temperament a inteligenciu.“ (Books, 1994).

Námety na diskusiu:

1. Porozprávaj skupine o človeku, ktorý ťa prijímal nepodmienene — bez ohľadu na výstrednosť tvojho temperamentu, vzhľad či inteligenciu. Ako ti tento vzťah pomohol v ťažkých životných situáciách?
2. Sú v tvojom zbere dospievajúci, ktorí by potrebovali tvoju pomoc?

3. Akým spôsobom môžeš s nimi nadviazať vzťah, aby jedného dňa v skupine ako je táto, mohli rozprávať o tvom pozitívnom vplyve na svoj život?

4. V tomto týždni diskutujte doma o tom, kde vidíte silné stránky rodinných vzťahov, ktoré by vám mohli pomôcť v prekonávaní životných problémov.

6. kapitola

Komunikácia a sex

Výňatok z knihy:

„Riziko nakazenia sa pohlavnou chorobou patrí medzi najzávažnejšie a najnaliehavejšie nebezpečenstvá, ktoré ohrozujú zdravie a životy dospievajúcich...“ (D'Angelo & DiClemente, 1996)

Zvýšenie výskytu pohlavných ochorení, ako aj pomeru nakazených medzi dospievajúcimi má priamu súvislosť so znížením vekovej hranice, v ktorej sa začína pohlavný život. Priemerný vek, v ktorom dochádza k prvému pohlavnému styku, sa pohybuje okolo šiestnástich rokov (niekde je to aj oveľa menej). U dievčat, ktoré začínajú pohlavne žiť v pätnástich rokoch, je štyrikrát väčšia pravdepodobnosť, že v živote vystriedajú desať a viac partnerov ako u tých, ktoré prvý pohlavný styk majú až po dvadsiatom roku života (D'Angelo & DiClemente, 1996).

Jedna štúdia skúmala komunikáciu adolescentov na tému sexualita s ich matkami, otcami a priateľmi. Zistilo sa, že adolescenti mužského aj ženského pohlavia hovoria o problémoch spojených so sexualitou radšej s matkou, ako s otcom. Dospievajúci, ktorí o sexuálnych témach hovorili s matkou, zastávali v otázkach sexuality konzervatívnejšie hodnoty a len málo z nich žilo v tom čase pohlavným životom. Chlapci aj dievčatá hovorili o problematike pohlavného života radšej so svojimi vrstovníkmi, ako so svojimi rodičmi (Dilorio & Hockenberry-Eaton, 1999).

DiBlasio a Benda (1990) uvádzajú, že o pocitoch blízkosti so svojimi rodičmi

referujú skôr tí mladí ľudia, ktorý ešte nežijú pohlavným životom. Obidve skupiny (mladí s pohlavnými skúsenosťami, ale aj bez skúseností) zhodne uvádzajú, že by ich rodičia boli zarmútení, keby sa dozvedeli o ich predčasných sexuálnych skúsenostiach.

Veľa mladých ľudí žije v rodinách, kde rodičia nevenujú veľa času vytváraniu pevných vzťahov a komunikácii. Veľké percento detí má len jedného z rodičov, ktorý trávi väčšinu času zabezpečovaním rodiny, preto zostávajú zvlášť v odpoľudňajších hodinách bez dozoru... Tieto údaje naznačujú, že by sme mali vnímať zodpovednosť nielen za vlastné deti, ale aj za deti žijúce v našom okolí.

Námety na diskusiu:

1. Akému nebezpečenstvu, ktoré neohrozovalo generácie pred nami, sú vystavení mladí ľudia v oblasti sexuálneho života dnes? Ber do úvahy, že vek, v ktorom dieťa prichádza do puberty, sa neustále znižuje, že nároky na vzdelanie sa na trhu práce stále zvyšujú, a že ku kvalitnej a zmyslupnej práci sa dá dostať väčšinou až okolo tridsiatky.
2. Čo spôsobuje, že komunikácia o sexualite je taká ťažká? Čo by dnešná generácia rodičov mala robiť inak ako predošlé, aby sexuálna výchova ich potomkov bola efektívnejšia?
3. Čo je povzbudzujúce na zistení, že „ak je rodičovský spôsob komunikácie priateľský a citlivý, ich dospievajúce deti prejavujú počas štúdia na stredných a vysokých školách nižšiu sexuálnu aktivitu? Ak sú však rodičia nevrní, nezahovorčiví, sexuálna aktivita ich potomkov je vyššia“ (Mueller & Powers, 1990). Čo majú podľa teba dospievajúci na mysli, keď hovoria o „priateľskom a citlivom spôsobe komunikácie“? Ako môžu rodičia svojimi postojmi prejavovať viac náklonnosti a priateľstva?
4. Výskumy tiež ukazujú, že na to, aby sa predchádzalo výskytu rizikového správania

u dospievajúcich, ktoré ohrozuje kvalitu ich života, je veľmi dôležité sledovať oblasti ich záujmu. Súhlasíš s tvrdením autorov, že vzhľadom na to, že väčšina rodičov pracuje mimo domova, máš zodpovednosť nielen za svoje deti, ale aj za deti vo svojom okolí? Ako môžeš podporiť rodičov detí vo svojom zbore, aby mohli lepšie pripravovať a sledovať aktivity svojich potomkov?

TRETIE STRETNUTIE

7. kapitola Škola ako spoločenstvo

Výňatok z knihy:

„Zistenie, že dobré medziludské vzťahy kladne ovplyvňujú morálne štandardy socializácie, nie je prekvapujúce. Ako spoločenské bytosti potrebujeme patriť do skupiny a byť druhými prijímaní a cenení. S tými, ktorí nám toto zázemie poskytujú, máme tendenciu nadväzovať vzťahy a snažíme sa vyhovieť ich prianiam, preberáme ich presvedčenie, hodnoty a spôsoby správania. Význam týchto vzťahov však závisí od štádia ich rozvoja, čo platí vo vzťahoch k dôležitým dospelým, napr. rodičom a učiteľom, aj k vrstovníkom. Preto školské prostredie, ktoré sa vyznačuje záujmom a podporou vzťahmi medzi učiteľmi a študentmi a študentmi navzájom, by malo byť vhodné na podporu morálneho vývoja. Takéto prostredie poskytuje nielen dostatok vhodných modelov správania, ktoré sú v súlade s proklamovanými morálnymi názormi a hodnotami, ale motivujú študentov k ich prijatiu a stotožneniu sa s nimi.“(Battistich, 1998)

Ďalšia vedecká štúdia z univerzity v Minnesote skúmala schopnosť študentov vnímať či nadväzovať vzťahy a dopad miery tejto schopnosti na rizikové správanie mládeže.

Prostredníctvom dotazníkov sa zisťovalo, do akej miery sa mladí ľudia cítia byť vzťa-

hovo spojení so svojím rodičom či rodičmi, a tiež so svojimi spolužiakmi a učiteľmi. Výsledok je opäť veľmi zaujímavý: „Bez ohľadu na to, či boli v rodine obaja rodičia alebo jeden rodič, či boli rodiny chudobné alebo bohaté, bez ohľadu na rasu a národnosť sa ukázalo, že tie deti, ktoré sa cítili byť zapojené vo vzťahoch, sú chránené pred rôznymi druhmi negatívnych vplyvov, akými sú emocionálne utrpenie, samovražedné myšlienky a pokusy, závislosť od cigariet, alkoholu a marihuany, pred násilným správaním a predčasnou pohlavnou aktivitou.“ (Resnick, 1997)

Námety na diskusiu:

1. Je tvoj zbor miestom, kde sa mladí ľudia cítia byť zapojení vo vzťahoch ako súčasť dobre fungujúceho spoločenstva?
2. Stupnicou od 1 do 10 ohodnoť, ako je na tom tvoj zbor v odovzdávaní kresťanských hodnôt generácii mladých ľudí. Ako by sa táto oblasť dala zlepšiť?
3. Pokús sa odhadnúť, ako budú dospievajúci v tvojom zbore odpovedať na nasledujúci prieskum. Potom požiadaj jedného z nich, aby nechal 10 svojich vrstovníkov anonymne vyplniť nižšie uvedený dotazník. Zoznám ich s výsledkami výskumu a za každých okolností zachovaj slúbenú anonymitu. Nakoniec výsledky porovnaj so svojimi predpokladmi a myšlienkami, ktoré zazneli pri diskusii o otázke č. 1. Čo nové si sa dozvedel?

Dotazník pre mládež

S nasledujúcimi tvrdeniami striktné súhlasíš/ súhlasíš/ nesúhlasíš/ alebo striktné nesúhlasíš?

- ❖ Môj zbor je spoločenstvom, ktoré má záujem o druhých a ja sa v ňom cítim prijímaný.
- ❖ V mojom zbore je najmenej jeden dospelý, s ktorým môžem hovoriť o chúlosti-vých veciach.

- ❖ Dospelí v zbore si vypočujú názory dospievajúcich.
- ❖ Dospelí v zbore sa o mňa natoľko zaujímajú, že majú prehľad o tom, čo sa deje v mojom živote.
- ❖ Dospelí v mojom zbore pozývajú dospievajúcu mládež k sebe domov.
- ❖ Dospievajúci sú do zborového diania skutočne zapájaní.
- ❖ Dospelí v mojom zbore poskytujú mládeži hodnotné informácie ohľadom nebezpečenstva drog, alkoholu a predčasného pohlavného života.
- ❖ To, čo nás dospelí učia o alkohole, drogách a mimomanželskom sexe, vo svojich životoch aj naplňujú.

8. kapitola

Alkohol, drogy a ty

Výňatok z knihy:

Spýtali sme sa 1748 študentov, z ktorých 93,3% boli adventisti, či osobne užívali nejakú návykovú látku a ich odpovede sme potom porovnali s tým, či ich rodičia mali niekedy problém s pitím alkoholu, fajčením cigariet alebo marihuany. Zistili sme, že ak rodičia užívali aspoň jednu z troch uvedených látok, u ich detí bolo oveľa väčšie nebezpečenstvo užívania všetkých látok, ktoré boli predmetom výskumu...

Následne sme skúmali, či užívanie návykových látok študentov a ich rodičov mohlo mať nejaký vplyv na pohlavný život študentov. Zistili sme, že študenti, ktorí už experimentovali s drogami alebo ich pravidelne užívali, boli v sexuálnej oblasti oveľa skúsenejší ako tí, ktorí drogy nikdy neužili. Ukázalo sa tiež, že u študentov, ktorých rodičia pili alkohol, fajčili cigarety alebo marihuanu, bola oveľa väčšia pravdepodobnosť, že budú mať skúsenosť aj v sexuálnej oblasti (Hopkins, Hopp a kol., 1998). Výsledky uvedeného výskumu sú veľmi zaujímavé. Len 3,5% z tých študentov, ktorých rodičia

neužívali drogy, mali už v oblasti pohlavného života nejakú skúsenosť. Ak drogy užívali rodičia a aj ich deti, percento študentov, ktorí mali v sexuálnej oblasti nejakú skúsenosť, sa zvýšilo desaťnásobne. Užívanie návykových látok a predčasný pohlavný život majú úzke spojenie.

Ak naše deti experimentujú s návykovými látkami či sexom, nemali by sme ich zavrhnúť. Musíme sa k nim čo najviac priblížiť a pomôcť im v budúcnosti urobiť lepšie rozhodnutia.

Námety na diskusiu:

Jeden odborník v rozhlasovom vysielaní povedal: „Skôr ako sa to stane, prediskutujte s deťmi to, ako budú reagovať, keď im niekto ponúkne návykovú látku alebo sa im naskytne príležitosť na pohlavný styk.“

1. Predstav si, že nájdeš v bunde svojho syna „jointa“ (marihuany). Ako by si zareagoval, aby sa mohol s tebou pokojne porozprávať o tom, ako sa k nemu marihuana dostala a v akej situácii sa teraz medzi svojimi vrstovníkmi nachádza.
2. Čo myslíš, prečo je dobré, aby si si vo pred pripravil obsah toho, čo chceš svojim deťom povedať?
3. Požiadať nejakého učiteľa alebo vedúceho mládeže, aby tvojej skupine porozprával o situáciách, ktorým musí dospievajúci čeliť v súvislosti s drogami, alkoholom a sexom. Potom sa zamysli nad tým, ako správne reagovať, aby si svojim deťom pomohol zachovať sa správne v podobných situáciách.

9. kapitola Pornografia

Výňatok z knihy:

Naše deti majú dnes prístup k takému množstvu najrôznejších webových stránok, ktoré obsahujú pornografický materiál, že by si ich jeden človek, aj keby strávil na internete

te dvadsaťštyri hodín denne, nemal šancu prezrieť za celý rok. Internetová pornografia patrí k najvýnosnejším oblastiam elektronického obchodu. Odhady ročných príjmov sa pohybujú od pol milióna dolárov do jednej miliardy. Množstvo tých, ktorí každý deň navštevujú pornografické stránky, sa odhaduje na 60 miliónov... K týmto stránkam má voľný prístup ktorékoľvek dieťa, ktoré vie zaobchádzať s počítačom a má internet...

Internetová pornografia je natoľko rozsiahla, že je takmer nezničiteľná. Zdá sa, že ju nebude možné úplne zakázať. Každý deň vzniká na internete približne štyristo nových pornografických stránok...

Odhaduje sa, že v Spojených štátoch sa na internet denne pripojí 10 miliónov detí. Takmer všetky si chcú nájsť tzv. e-priateľov, s ktorými by mohli elektronicky komunikovať.

Nedávny výskum zameraný na deti vo veku od 10 do 17 rokov odhalil, že každé štvrté dieťa bolo nechcene vystavené pohľadu na nahých ľudí alebo páry pri pohlavnom styku. Jeden z 33 bol prostredníctvom internetu vyzvaný, aby sa stretol s niekým neznámym, zavolať mu, viedol s ním e-mailovú korešpondenciu alebo prijal peniaze a darčeky (Hughes, 2001).

Jenkins (2001) uvádza: „Internet ešte viac sprístupnil pornografiu vo všetkých formách. Bol by to zázrak, keby sa s ňou deti nestretávali, a to aj napriek rôznym bezpečnostným „filtrami“, ktoré používajú ich rodičia alebo „provideri“... Ak pohľad na pornografiu zvýši spoločenskú toleranciu voči tejto téme (tolerancia celý problém ešte zhorší), môže nastať taká spoločenská kríza, na ktorú sme sa doteraz ani neodvážili pomyslieť.“

Námety na diskusiu:

1. Požiadať nejakého počítačového odborníka, aby tvojej študijnej skupine priblížil, ako jednoducho sa dá vyhľadať internetová pornografia. Spoj sa s miestnym správcom siete, aby ti poradil, ako zabrániť deťom v prístupe na stránky s porno-

- grafickým materiálom a ako účinne zistiť, ktoré stránky tvoje deti navštevujú.
2. Spoločne sa zamyslite nad tým, ako môžete so svojimi dospelujúcimi deťmi začať rozhovor o tejto téme.

ŠTVRTÉ STRETNIUTIE

10. kapitola

Výhody viery a modlitby

Výňatok z knihy:

A čo spiritualita a modlitba? Existuje nejaký výskum, ktorý by potvrdzoval ich účinnosť?

Viera a drogová závislosť:

- ❖ Náboženské faktory, ktoré zahŕňajú osobný vzťah s Kristom, vieru v Boha, rodinné hodnoty, učenie cirkvi a praktizovanie osobnej zbožnosti, priamo súvisia s nižším výskytom drogovej závislosti mladistvých, ktorí patria do spoločenstva konzervatívnych denominácií (Dudley a kol., 1987).
- ❖ Pozitívne náboženské postoje a záväzky majú priamu spojitosť s nižším výskytom závislosti od alkoholu a drog a tiež so zodpovednejšími a menej liberálnymi postojmi k návykovým látkam medzi dospelujúcimi (Hadaway a kol., 1984).
- ❖ Náboženský a rodičovský vplyv patria medzi najúčinnšie faktory, ktoré podporujú úplnú abstinenciu od alkoholu (Hughes a kol., 1985).
- ❖ Spiritualita a náboženská angažovanosť môžu byť dôležitým obranným faktorom proti závislosti od drog a alkoholu (Miller, 1998).

Viera a sexualita:

- ❖ Ukázalo sa, že náboženská angažovanosť a pravidelné navštevovanie cirkevného spoločenstva rodičov aj ich potomkov

súvisia s menej liberálnymi postojmi detí v období dospievania (Thornton a Cam-burn, 1989).

- ❖ Mladým chlapcom a dievčatám, ktorí pravidelne navštevujú konzervatívne cirkevné spoločenstvo a ktorí vyrastali v rodinách s oboma rodičmi, hrozí oveľa menšie nebezpečenstvo, že začnú s predmanželským sexom, ako iným kresťanom (Beck a kol., 1991).
- ❖ Väčšia náboženská angažovanosť súvisí s menej liberálnymi názormi ohľadom sexu (Hearich, 1992).

Námety na diskusiu:

1. Ak je pravda, že cirkevné spoločenstvo slúži ako účinná ochrana proti rizikómu správaniu, čo môžeš urobiť, aby sa tvoj zbor stal pre dospelujúcich príjemným miestom, naplneným priateľstvom a porozumením?
2. Čo môžeš urobiť, aby v tvojom zbore boli nadviazané podporné vzťahy medzi rodičmi dospelujúcich? Ako zaistiť, aby sa rodičia dospelujúcich z tvojho zboru na seba navzájom obracali s prosbou o pomoc?
3. Modli sa menovite za každého dospelujúceho z tvojho zboru.

11. kapitola

Zhrnutie

Výňatok z knihy:

Je dôležité, aby ste sa osobne zoznámili s každým dospelujúcim z vášho zboru. Dovoľte, aby láska prúdila cez novovzniknuté vzťahy. Vyskúšajte Božiu moc a použite jeho lásku pri prevencii rizikového správania, ktorému sú dnešní dospelujúci vystavení...

Teraz choďte a konajte! Premeňte svoj zbor na láskyplné spoločenstvo, ktoré dospelujúci potrebujú.

Námety na diskusiu:

Prečítajte si 1 Korintským 13. kapitolu.

1. Predstav si, ako by vyzeral tvoj zbor, keby 1 Korintanom 13 mohla slúžiť ako verný opis tvojho zborového spoločenstva.
2. Keby tvoj zbor začal túto víziu naplňovať, ktorú zo zmien by dospievajúci pravdepodobne zaregistrovali ako prvú?
3. Zoraď si možné zmeny podľa dôležitosti a navrhni spôsob ich realizácie.

Dodatok

Dospievajúci a pohlavné choroby

Výňatok z knihy:

Často počujeme, že pohlavná zdržanlivosť pred vstupom do manželstva je iba výplodom náboženskej filozofie a že mladí ľudia by mali mať možnosť, dokonca by mali byť motivovaní k tomu, aby svoju sexualitu úplne rozvinuli ešte pred uzavretím manželstva. V skutočnosti ale existujú dôkazy, že mladí ľudia nie sú na predmanželský sex dostatočne zrelí.

Dr. Allan Handysides, vedúci oddelenia zdravia pri Generálnej konferencii Cirkvi adventistov siedmeho dňa, je vďaka bohatým odborným skúsenostiam kvalifikovanou osobou na diskusiu o tejto téme. Pracuje ako lekár v oblasti pediatrie, pôrodnictva a gynekológie. K problému hovorí: „Veľa ľudí nemá jasne definované hodnoty týkajúce sa sexuality. K sexu sa stavajú ako k rozptýleniu, ktoré nevyžaduje žiadne záväzky, nezačína následky a neprináša komplikácie. Ľudská sexualita ale následky zanecháva. Neoddiskutovateľne patrí medzi najdôležitejšie faktory, ktoré držia spolu manželské páry. Kompatibilita, intelektuálna rovnosť, priateľstvo a emocionálna stabilita sú síce dôležité, ale sexualita má vždy rozhodujúci vplyv na manželské puto. Ak sa z nej stane bežná záležitosť, ktorá sa uskutočňuje s každým a všetkými, alebo dokonca s niekoľkými partnermi v tzv. „niekoľkonásobnej

monogamii“, stráca sa podstatná časť jej čara, potenciálu a sily. Oslabenie manželského putá je jedným z najväznejších dôsledkov tzv. neviazanej lásky.

Sexuálna neviazanosť prináša so sebou aj vážne komplikácie. Tie sú spojené s prenosom pohlavných chorôb...“

Národný výskum dospievajúcich ukázal, že rodičia, ktorých názory sú deťom jasne odovzdávané — a to či už životným štýlom, alebo slovami — silne ovplyvňujú správanie svojich detí. To sa deje aj napriek tomu, že s názormi svojich rodičov polemizujú a nesúhlasia s nimi. Je nevyhnutné, aby rodičia jasným spôsobom zoznamovali deti so svojimi názormi a poznali fakty, na ktorých sa názory zakladajú. Fakty sú totiž pre mladých ľudí veľmi dôležité.

Námety na diskusiu:

Požiadaj nejakého lekára, aby s tvojou skupinou rodičov prediskutoval otázku psychických a fyzických rizík promiskuitného a predmanželského sexu a odpovedal na otázky týkajúce sa nebezpečenstva pohlavných chorôb, vrátane vírusu HIV.

BOŽÍ ČEPICE

Karen Holford

Čepice v príbehu slouží k tomu, aby se děti jejich prostřednictvím dozvěděly něco nového o Bohu.

- ❖ Příběh bude mít daleko větší dopad, když k jeho vyprávění použijete opravdových čepic. Některé čepice si můžete snadno vyrobit, jiné si můžete půjčit od známých nebo v půjčovně oděvů. Místo paruky, kterou nosí soudce, použijte vlnu.
- ❖ Čepice pomáhají dětem lépe pochopit, jakýže Bůh vlastně je. Můžete poprosit starší děti, aby vám pomohly přijít na to, co nám jednotlivé čepice o Bohu říkají.

Mladší děti vám zase mohou pomoci v tom, že si během vyprávění budou čepice postupně nasazovat. Některé děti si nebudou chtít čepice nasadit. Nenuťte je. Nechejte je, aby samy rozhodly, zda čepice budou jen držet, nebo si je dají na hlavu.

- ❖ Tento námět může posloužit jako předloha pro kázání při bohoslužbách určených dětem. Níže je uvedeno jen pár typů čepic, které se pro tento účel dají použít. Sami jistě přijdete i na další, a to vám pomůže ještě názorněji představit Boží vlastnosti.

Policejní čepice. Některí lidé si myslí, že Bůh je policista, který čeká někde na rohu, aby nás přistihl při tom, jak děláme něco špatného. Bůh je ale víc než policista. Chrání nás a ukazuje nám cestu, když zabloudíme.

Soudcovská paruka.

Některí si myslí, že Bůh je přísný soudce, který čeká na to, až se dopustíme nějakého hříchu, aby nás následně mohl potrestat. Ano, Bůh je svým způsobem soudce, ovšem takový, který za nás zaplatil „kauci“, a my tak můžeme být osvobozeni.

Mikulášská čepice.

Některí si myslí, že Bůh je Mikuláš, který nám přináší dary, jestliže jsme v průběhu roku byli hodní. Jenomže Bůh nám každý den dává své dary, miluje nás, pečuje o každého z nás, a to i přesto, že my ho rádi nemáme. Některí lidé si myslí, že se o Boha stačí zajímat jen na Mikuláše a v době Vánoc. My ale víme, že Bůh je s námi každý den, nejen na Mikuláše, o Vánocích či během Velikonoc.

Hasičská přilba.

Některí si myslí, že Boha potřebujeme jenom v případě nouze, když chceme, aby nám někdo přispěchal na pomoc a třeba nám přinesl úlevu od nějaké bolesti. Ale Bůh

nad námi bdí neustále, a my tak můžeme mít jistotu, že máme vše, co potřebujeme. Stará se o každý detail našeho života, zajímá ho naše radost i smutek, naše obavy a starosti, všechny hrozby, které se nad námi vznášejí jako Damoklův meč.

Čepice nočního hlídače.

Některí mají za to, že Bůh — jestli ovšem vůbec existuje — si ničeho nevšímá a nevidí, jaké je na světě trápení. Bůh ale trvale bdí a řídí věci tak, aby vše nakonec dobře dopadlo.

Královská koruna.

Víme, že Bůh je Král. Ovšem někteří pozemští králové jsou krutí a chamtiví a jeden proti druhému vedou války, aby sami pro sebe získali co nejvíc. Ale náš Bůh je mírumilovný Král, který vládne s láskou a bojuje jedině o to, aby nás zachránil ze satanova područí.

Stavitelská přilba.

Bůh je jako stavitel. Nestaví však pouze budovy, které po letech užívání zchátrají a bude potřeba je zbourat, nebo takové, které čekají na to, až se někdo rozhodne, že místo nich postaví něco jiného. Bůh pro nás v nebi buduje nádherný domov, který přetrvá navěky.

Tátův klobouk.

Toto je zvláštní pokrývka hlavy. Mám ji ze všech nejraději! Je to proto, že je tátova. Mnoho z nás má skvělé tatínky. Někdy ale mohou být tátové učiněnou pohromou. Například když zapomenou na naše narozeniny, nesplní daný slib, udělají chybu nebo nám způsobí nějakou bolest. Bůh je ale skvělý Táta! Představa nejlepšího táty na světě, je jen nepatrným odleskem toho, jaký je Táta Bůh ve skutečnosti. Ježíš nazval svého Otce „Abba“. Slovem Abba nazývaly židovské děti v Ježíšově době své tatínky.

Bůh je Otec:

- ❖ který je tady vždy pro tebe;
- ❖ zajistil úžasný způsob, jímž ti může ukázat, jak moc tě miluje;
- ❖ miluje tě a přijímá bez ohledu na to, že se dopouští chyb;
- ❖ chrání tě a pomáhá ti, když se cítíš ztracený a sám;
- ❖ připravil úžasný plán pro tvůj budoucí život.

Kdykoli uvidíte některou z těchto čapek, vzpomeňte si, jaký Bůh ve skutečnosti je. A co je nejlepší ze všeho? Bůh má ten nejlepší tátův klobouk, jaký si jen umíte představit.

MÁRNOTRATNÝ JÁN

Karen Holford

Niekoľko rád pre rozprávača

Rozprávanie o márnوترatnom Jánovi chce deťom priblížiť dobre známy biblický príbeh formou, ktorá počíta s aktívnou účasťou detí. Vždy, keď budú počuť tzv. kľúčové slovo, urobia dohodnuté gesto alebo zvuk. Skôr, ako začnete rozprávať príbeh, dôkladne deti zoznámte s kľúčovými slovami a so zvukmi a gestami, ktoré k nim patria. Keď ich budú poznať, náhodne vyberajte niektoré z nich a presvedčte sa, či vedia, aký zvuk alebo pohyb sa spája s danými slovami. Bolo by dobré, keby im pomohol niekto z dospelých.

Príbeh rozprávajte precitene a za každým kľúčovým slovom nechávajte niekoľko voľných minút, aby deti mohli včas a správne reagovať. Na konci príbehu by sa deti mali navzájom objať, utvoriť kruh a chytiť sa okolo pliec. Pri vytváraní kruhu budú deti pravdepodobne potrebovať vašu pomoc. Ak nebudete mať na utvorenie kruhu dosť miesta, vyzvite deti, aby naznačili len gesto, ktoré patrí k slovu objať.

Na úvod príbehu dospelým v skupine povieť, že ste dnes pozvali deti, aby vám s rozprávaním pomohli. Deťom zdôrazníte, že ich pomoc potrebujete, lebo obohatiť príbeh o zvukové efekty a gestá, aké sa používajú v rozhlasových hrách.

Zvuky a gestá

Farmár/farma: Pantomimicky znázorníte, ako si farmár obúva gumové čižmy alebo vyberte nejaké iné gesto, ktoré je pre farmára charakteristické. Ak deti poznajú nejakú pieseň súvisiacu s témou, môžu v danej chvíli zahmkať jej základnú melódiu.

Práca: Zotrite si pot z čela a povedzte: „Ach!“

Traktor: Brbrbr, brbrbr!

Kravy: Buú, buú!

Prasatá: Kroch, kroch!

Kuriatka: Píp, píp!

Ovce: Beé, beé!

Pizza: Pohládte si spokojne brucho a povedzte: „Mňam!“

Peniaze: Cink, cink!

Smrad: Zapchajte si nos a povedzte: „Fuújj!“

Objatie: Prekrižte si ruky na hrudi tak, akoby ste niekoho objímali.

Príbeh

Kde bolo, tam bolo, ďaleko, preďaleko žil farmár, ktorý mal dvoch synov. Prvý z nich sa volal Juraj a bol veľmi poslušný... teda, väčšinou. Druhý sa volal Ján a bol tiež poslušný ako jeho brat... teda, sem-tam.

Juraj a Ján väčšinu času pracovali na farme svojho otca. Starali sa o ovečky, sypali zrno kuriatkam, opravovali traktor a dojili kravy.

Raz, po dlhom čase, keď sa im zdalo, že by celý svoj život strávili prácou na otcovej farme, si Ján pomyslel: „Život je predsa viac ako táto práca. Chcem ísť preč a trochu si užiť.“ Keď sa ale pozrel do peňaženky, našiel tam len toľko peňazí, čo by s biedou stačilo na jednu slabšiu pizzu.

Ján sa opäť zamyslel: „Môj otec má veľa peňazí. Príde deň, kedy zdedím svoj podiel, ale to už budem príliš starý. Viem, čo urobím! Požiadam otca o peniaze teraz, potom odídem a budem si užívať!“ Ako povedal, tak aj urobil – a to aj napriek tomu, že otec musel predať polovicu farmy.

Na druhý deň si Ján zobral svoje oblečenie a peniaze, rozlúčil sa s rodinou a vydal sa do veľkého mesta. Ubytoval sa v prekrásnom hoteli a nakúpil si značkové oblečenie. Potom usporiadal super party a pozval všetkých svojich nových kamarátov. Všetci s radosťou prišli. Zjedli výbornú pizzu, hranolčeky a zmrzlinové poháre, až im z toho bruchá praskali. Veľmi sa im to páčilo, zažili veľa zábavy, a tak Ján usporiadal party aj na druhý deň, na ďalší a potom ďalší... Tak to šlo celé týždne a mesiace, až dovtedy, kým nezistil, že všetky peniaze sa minuli. Party s množstvom jedla prestali a kamaráti sa rozplynuli ako para nad hrncom.

Jánovi napadlo, že by bolo najlepšie, keby si našiel nejakú prácu. Ale jedinú, čo vedel, bolo farmárčenie, a to sa vo veľkom meste robiť nedalo. Vybral sa preto na vidiek. Šiel, šiel a hľadal nejakú farmu, kde by ho zamestnali. Prešiel skoro celú krajinu, zodral si topánky a stále nič. Nakoniec sa nad ním zlutoval jeden farmár a dal mu prácu pri prasatách.

Bola to poriadne smradľavá práca a navyše bol hrozne hladný. Jediné, čo sa dalo zjesť, bolo žrádlo pre prasatá — a to ani trochu nepripomínalo pizzu. Z tvrdej práce a mizerného spánku bol poriadne unavený. (Prasatá boli totiž také vykrmené, že pre Jána už v chlieve nezostalo miesto.)

Jedného dňa si pomyslel: „To je ale hlúposť takto žiť! Veď ani kravy na farme môjho otca nezapáchajú tak strašne ako tieto prasce! Radšej by som spal v kravíne a pracoval od rána do večera, len aby som sa mohol vrátiť domov a jesť pizzu s pomocnými robotníkmi môjho otca. Všetko by bolo lepšie ako toto!“

A tak sa Ján vydal na cestu domov. Bola to dlhá cesta a ako ubiehal kilometer za kilometrom, v hlave mu znelo stále silnejšie: „Čo asi povie otec?“ Potom v diaľke uvidel farmu. Na prahu dverí niekto stál. Bol to otec! Aj otec si ho všimol a keď videl, aký je špinavý a unavený, naštartoval traktor a išiel mu naproti. Ján si myslel, že sa na neho bude hnevať, pretože ho obral o polovicu majetku – ale mýlil sa. Otec ho len objímal a objímal, a to aj napriek tomu, že ešte stále smrdel ako prasiatko. Nakoniec ho celý šťastný odviezol na farmu.

Mama a Juraj pribehli, aby videli, prečo je na dvore tak rušno. Keď mama uvidela, že sa Janko vrátil, vyobjímala ho. Potom odbehla dnu prichystať voňavý kúpeľ a čisté oblečenie. Otec zatiaľ obvolal všetkých Jankových známych a pozval ich na spoločnú večeru. Objednal veľké množstvo synovej obľúbenej pizze s kukuricou a paradajkami a veľa iných dobrôt.

Bol to úžasný večierok! Všetci boli radi, že zase Janka vidia – všetci, okrem Juraja. Ten bol veľmi nahnevany, pretože celé roky tvrdo pracoval na farme, správal sa slušne, ako sa patrí, ale otec mu nikdy nedovolil usporiadať taký nádherný večierok. Otec si to všimol, a tak išiel za ním a objal ho. „Juraj,“ povedal, „naozaj si veľmi vážim, že si mi roky verne slúžil! Všetko, čo je moje, je aj tvoje. Mal som ti to povedať už dávno. Kedykoľvek budeš chcieť usporiadať večierok a nakúpiť pre svojich priateľov pizzu, povedz mi to. Mám vás oboch rád. A mám rád aj večierky a pizzu.“

„Na budúci týždeň usporiadam svoj vlastný večierok a objednám pre svojich priateľov hory pizze,“ zaumienil si Juraj. „Objednám pizzu so šampiňónmi a s ananásom, tá mi totiž chutí najviac!“

A tak Juraj objal svojho otca, vrátil sa na večierok a objal aj svojho strateného brata Janka. Keď hostia videli, ako sa tí dvaja objímajú, smiali sa a všetci sa objímali navzájom, pretože dlho stratený Janko je tu opäť s nimi. Konečne boli zase spolu, šťastní a v bezpečí na otcovej farme.

MAMINČINY CHVÍLE S BOHEM

Alicia Patterson

Tu sobotu ráno se maminka probudila velmi brzy a ve skvělé náladě. Podívala se na hodinky. „Je ještě brzy,“ pomyslela si. „V sobotu ráno je vždycky shon, ale když hned teď vstanu, můžu ještě předtím, než se probudí ostatní, strávit pár pěkných chvil s Bohem.“

Opatrně se zvedla z postele. Nerada by vzbudila malého Áronka, který spal vedle ní, ani svého manžela. Vzala si Bibli a ještě jednu knihu vyprávějící o Bohu a po špičkách se vykradla z ložnice. Potichu za sebou zavřela dveře, ale když vešla do haly, všimla si, že jsou otevřené dveře od chlapeckého pokoje. Ve chvíli, kdy je chtěla zavřít, uslyšela zvolání.

„Mami!“ ozvalo se volání. Byl to Gable. „Ach, drahý Gable. Určitě se mu zdálo něco ošklivého,“ pomyslela si. „Na chvíli za ním zajdu a potom mě čeká pár pěkných chvil s Bohem.“

„Co se děje, můj drahý?“ řekla a posadila se k synkovi na okraj postele. „Měl jsi nějaký zlý sen?“

„Mmm,“ zamumlal Gable ze spaní.

„Chceš, abych u tebe chvíli zůstala?“ zeptala se maminka.

„Mmm,“ mumlal Gable. Oči měl stále zavřené.

Maminka mu narovнала přikrývku, zakryla mu ramena a přitiskla ho k sobě. Zanedlouho se jeho dech zklidnil a Gable za chvíli znovu usnul.

„Fajn,“ řekla si maminka. „Teď už si konečně můžu dopřát pár pěkných chvil s Bohem.“ Vtom jí ale napadlo: „Měla bych ještě zkontrolovat, jestli je Natan přikrytý.“ Stoupla si na špičky, aby mohla zkontrolovat horní patro postelí. Ale ouha! Natan ležel úplně obráceně — nohy na polštáři a hlavu v „nohách“ postele.

„To je trumbera, ten Natan! Jak se mohl takhle otočit?“ divila se. „A deku má pod sebou, takže ho nemůžu přikrýt!“ Jenomže nohy měl ledové jako dva rampouchy, a tak ho zdvihla a obrátila do správné polohy. Teď

měl hlavu i nohy na svém místě. „Hotovo,“ usmála se a položila mu do postele jeho oblíbeného plyšového pejška. „Teď už mě konečně čeká pár pěkných chvil s Bohem.“

Pokradmu se vyplížila z pokojíku, ale vtom... „Co se děje? Jako bych slyšela dětský pláč.“ Vydala se zpátky do svého pokoje. Ale byly to jen kočky — Artur a Boxer. Co tady dělají? Snažila se je odtud vyhnat. Jenomže milé kočičky začaly mňoukat, a to pořádně hlasitě. A pak pelášily ze schodů a přitom pořád mňoukaly, dokud nebyly dole u dveří.

Bylo krásné ráno a maminka se těšila na tichý okamžik, kdy bude moci číst Bibli a rozmlouvat s Bohem. Snad by si mohla sednout ven na verandu. Boxer vyběhl ven celkem rychle, ale Artur se dole zastavil a jenom vyhlížel ze dveří. „Venku je docela hezky,“ přemítal a našlápl vpřed. „Ale jeden nikdy neví, kdy může přijít nějaká bouřka...“ A zase couvl zpátky a čumáčkem natáhl trochu čerstvého vzduchu. „To je příjemná vůně,“ přemýšlel. Znovu našlápl, jako by se chtěl rozběhnout. „Ano, je to příjemné a voní to hezky, ale tamhle v tom houští možná číhá pes.“ Ostražitě se rozhlížel. Napůl už byl venku přede dveřmi, ale zadními tlapkami pořád vězel uvnitř.

„Tak pojd, Arture,“ řekla maminka. „Dnes je nádherný den, jako stvořený pro procházku!“ Čas plynul a ona se začínala bát, že se probudí její ptačí miláčci a svým hlasitým zpěvem se podělí s okolním světem o radost ze života. A to se také stalo. „Pííp! Píííííííííp!“ vypiskly Gilligan a Skipper, dvě korely, právě ve chvíli, kdy se Artur rozhodl, že přece jen ven půjde.

„Budte zticha, vy zpěváčci! Vzbudíte dítě! Zrovna jsem se chystala na procházku, abych si chvíli popovídala s Bohem!“ Ale bylo už pozdě. Dítě se dalo do křiku. Maminka vyběhla do schodů a znovu si vedle maličkého lehla. Děťátko mělo radost, že ji zase vidí a přitulilo se k mámě, aby se mohlo napít teplého mléka. „Hned jak ho nakojím, čeká mě pěkných pár chvil s Bohem,“ přemýšlela celá unavená. V 7 hodin

se ale znovu probudila. „Ach jo! Jestli hned nevstanu, tak nestihneme sobotní školu!“ přemýšlela. Rychle vyskočila z postele.

„Teď už není čas, abych si mohla promluvit s Bohem,“ řekla si, „ale třeba to zvládnu později.“ Do tašky si strčila Bibli a ještě další knihu. „Třeba si stihnu něco přečíst po cestě do sboru,“ uvažovala. Ale v autě se děti natahovaly pro hračky a tatínek si chtěl povídat a na zpáteční cestě chystala zase něco k jídlu. Sotva se vrátili, přišla k nim sousedka, která se zřejmě potřebovala vypovídat. A potom už byl čas na večeři. Teprve až když dala děti spát, si s hrůzou uvědomila: „Nikdy si nenajdu chvíli pro Boha!“

„Milý pane Ježíši,“ modlila, „odpusť mi, že jsem si dnes na tebe neudělala čas.“ Vtom ale jako by zaslechla jakýsi tichý hlas, který říkal: „Ale já jsem s tebou dnes strávil spoustu času.“

„Ale Ježíši, kdy jsem si na tebe udělala čas?“ ptala se. „Copak si nevzpomínáš, že jsem s tebou dnes nebyla ani krátkou chvílí?“ Potom ale jako by slyšela: „Zdál se mi nějaký zlý sen, a ty jsi mě utěšila. Byla mi zima, a ty jsi mě přikryla. Měl jsem žízeň,

a ty jsi mi dala napít. Měl jsem hlad, a ty jsi mi dala najíst. Chtěl jsem ti něco říct, a ty jsi mi naslouchala.“

„Ale Pane, vždyť to byl přece Gable, tomu se zdálo něco hrozného, a Natan se v noci odkopal a bylo mu zima. A žízeň mělo přece moje miminko. No a popovídat si se mnou přišla naše sousedka.“

Znovu však ve své mysli slyší něžný hlas: „Co jsi udělala jednomu z těchto nejmenších, těm, kdo potřebují pomoc, mně jsi udělala.“ A maminka odpověděla: „Myslíš to doopravdy? Je to tak, že máš rád moji rodinu a vůbec každého člověka, takže když já pečuju o své děti, je to stejné, jako bych pečovala o tebe?“

„Ano, ano. Vzpomínáš, co jsem řekl — jak je to napsáno v Bibli? Jednou budeme, ty a já, na sebe mít spoustu času, ale teď si nesmírně cením každé chvíle, kterou spolu strávíme péčí o ty nejmenší — i o ty velké —, kteří se potřebují dozvědět, že je mám rád. A mám je velmi rád. A mám rád i tebe.“ Tak skončil maminčin den plný povinností. A nakonec se ukázalo, že to byl opravdu zvláštní den.

**CELOSVĚTOVÝ MODLITEBNÍ TÝDEN
KŘESŤANSKÉHO DOMOVA 2004**

Vydal Advent-Orion s.r.o.
pro Oddělení křesťanského domova
Česko-Slovenské unie CASD
Vydání první, Praha 2004

Vytiskla tiskárna HOPE Orličky

ISBN 80-7172-XXX-X